

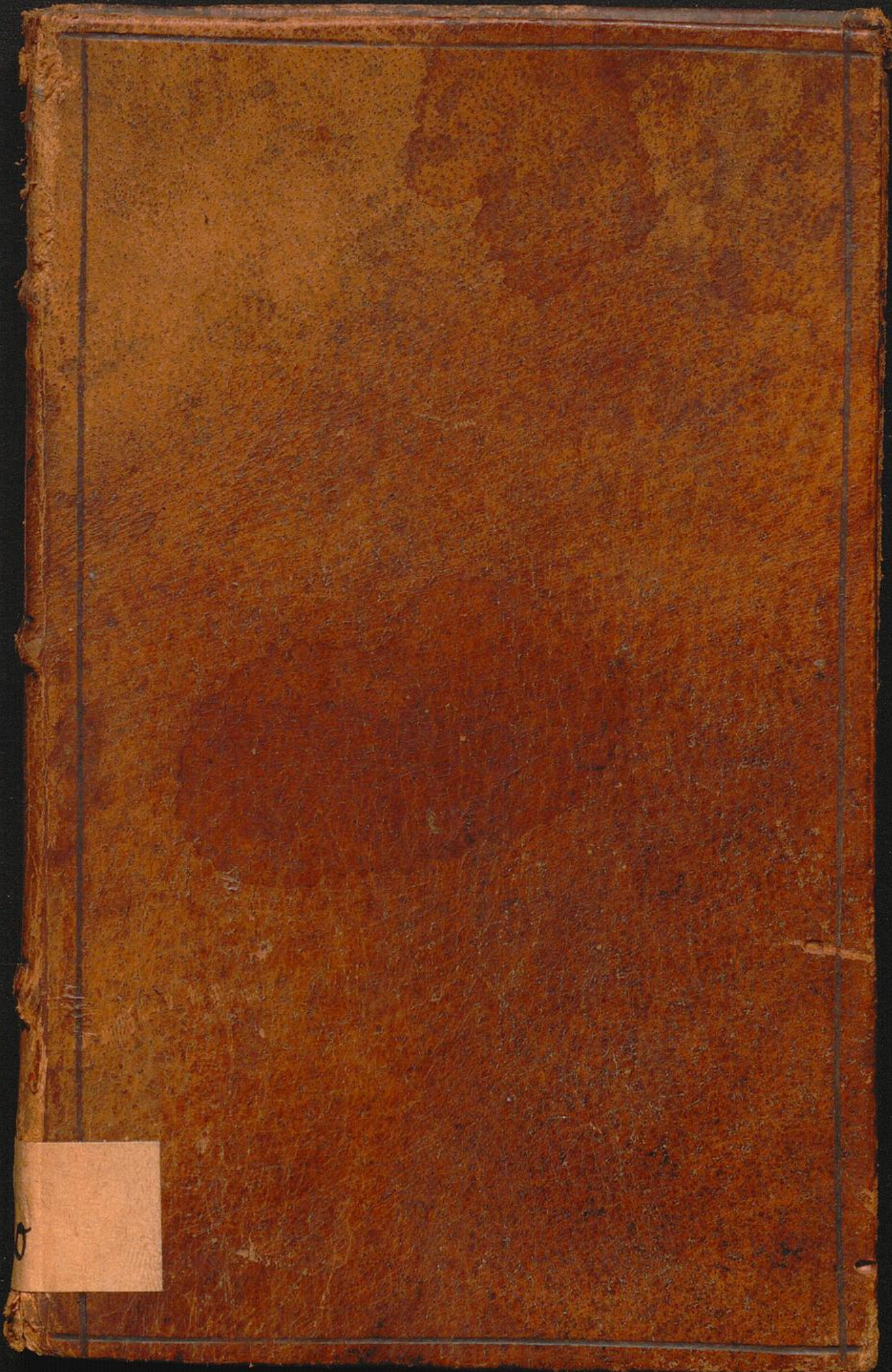

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

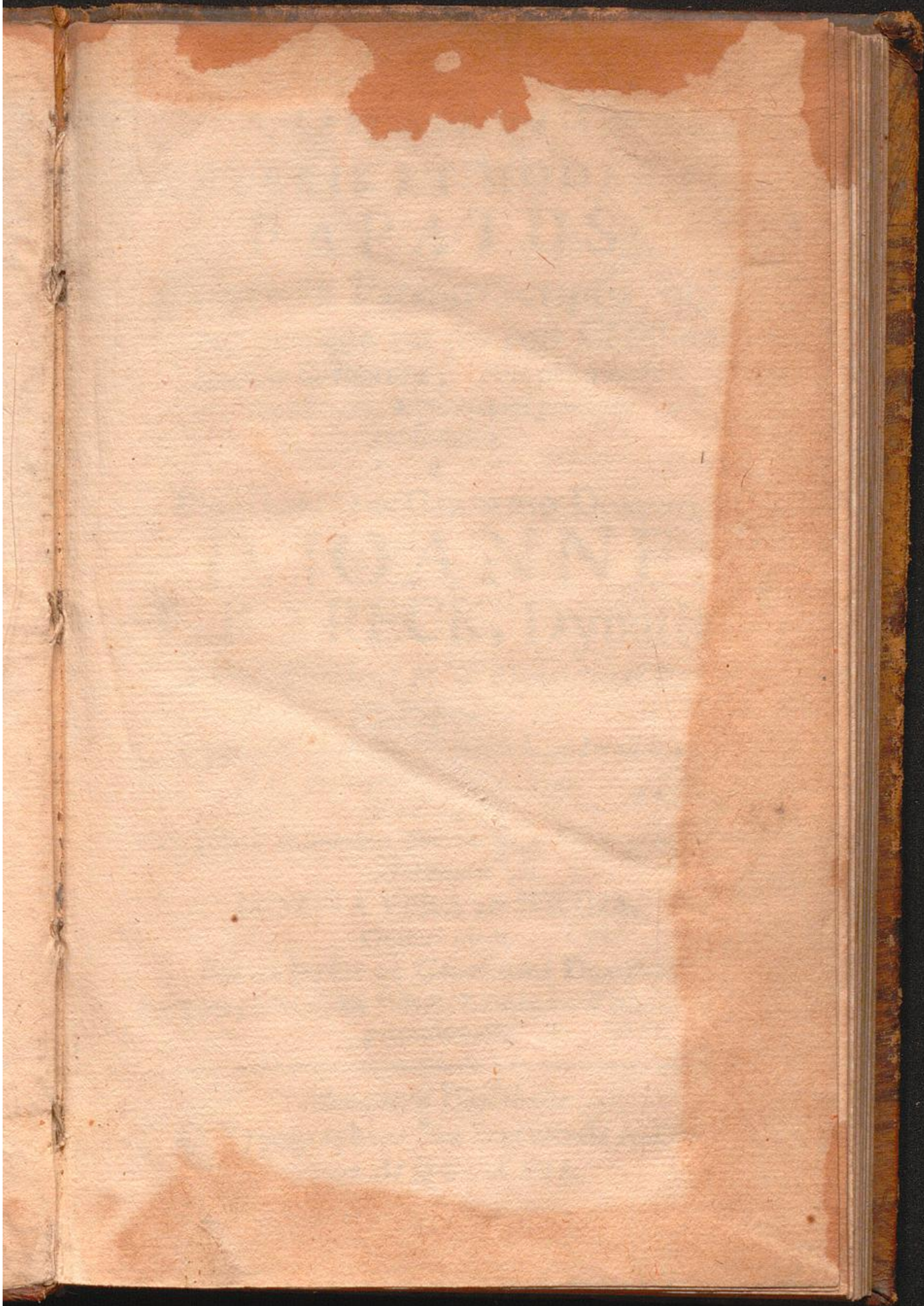
Consensus Veteris Et Moderni Papatus

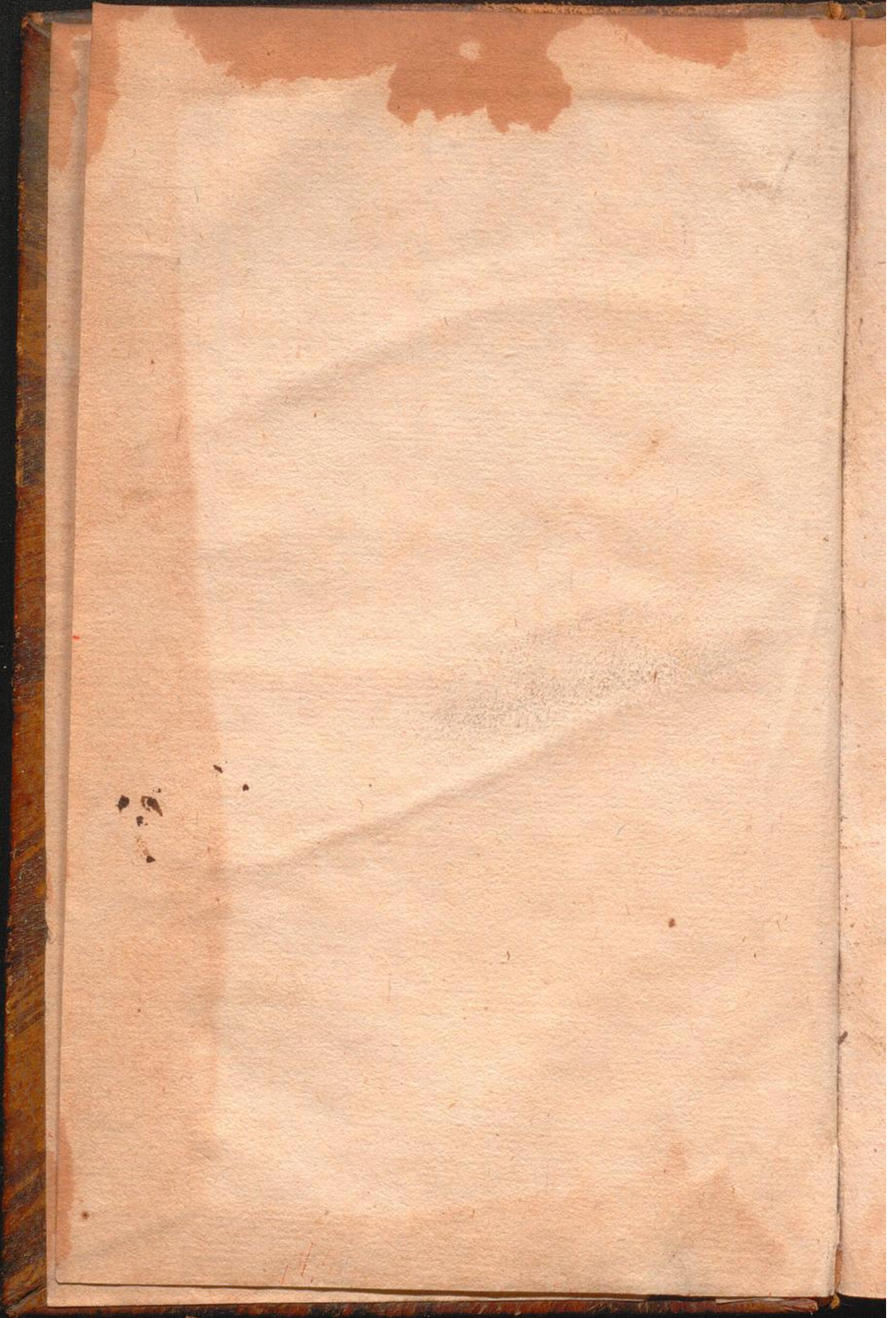
Reck, Johann von der
Monasterii Westphaliæ, 1722

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68472)

Fh. 5230.

CONSENSUS
VETERIS ET MODERNI
PAPATUS

Ex ipsis SS. Patrum Scriptis, qui
primis quinque aut sex post Christum
Sæculis floruerunt, compendio de-
monstratus, & germanicè primùm
conscriptus

à

PERILLUSTRI ac GENEROSO DOMINO
D. JOANNE
L. B. à RECK, Dynasta
in Drenstenfort & Wölpendorff &c.

Postea

à quodam Veritatis Studiofo latinè redditus

& impressus Hannovera:

Nunc autem

Singulari animarum aberrantium bono recusum

Accedunt

MOTIVA VERA ac SOLIDA,

Quibus idem

PERILLUSTRIS ac GENEROSUS DOMINUS
Ad amplectendam Fidem Romano - Catholicam
permotus est.

Monasterii Westphalia:

Ex Typographejo Suae Serenitatis Aulico

Anno MDCCXXII.

*Colleg. S. J.
Lad
T. W.*

3
APPROBATIO.

NOS NICOLAUS HER-
MANNUS DE KETTELER,
Cathedralis Ecclesiæ Monaste-
riensis Canonicus Capitularis,
Serenitatis Suæ Consiliarius In-
timus, per Civitatem ac Dice-
cesin Monasteriensem Vicarius
in Spiritualibus Autoritate A-
postolica Generalis & Sigillifer,
nec non Præpositus in Wildes-
hausen. Præsens Opusculum,
cui nomen est: *Consensus veteris
& moderni Papatûs* (unà cum ad-
iunctis *motivis veris ac solidis am-
plexæ Religionis Catholicæ*, o-
lim à Perillustri ac Generoso
Domino JOANNE L. B. de
RECK, Dynasta in Drensten-
fort

fort & Wölpendorff &c. Germanicè editis, nunc autem sermone Latino donatis) à duobus Theologis revisum & commendatum, Authoritate ordinariâ non solùm approbamus, velut ab omni in Fidem Catholicam offensione liberum; sed etiam singulari animarum aberrantium bono Typis publicis excudi & evulgari permittimus. Sign. Monasterii Westphaliæ Die 24. Novembris Anno 1722.

(L. S.)

Nicolaus Hermannus
de Ketteler, m. p.

PRÆFATIO

*Ad Perillustres ac Generosos Dominos
Equestris Ordinis Diœcesis Monasteriensis,
quicunque ex iis Lutheranismò aut Cal-
vinismò adhuc addicti sunt; nec non
ad omnes Consanguineos &
Amicos meos.*

Non ignotum vobis est, Peril-
lustres Domini, me parenti-
bus, ut vocant, Reformatis
genitum, in religione Cal-
viniana educatum, atque in ea ad
quadraginta & ampliùs annos tantâ
immobilitate versatum esse, ut omni-
no non ambigerem, vitæ potiùs meæ
& omnium fortunarum in terris ja-
cturam facere; quàm ab erroribus pa-
ternis

A 3

ternis

ternis recedere, atque ad Ecclesiæ Catholicæ gremium me recipere. Hanc enim congregationem, ex inani atque à teneris implantata persuasione mea, existimabam idololatriæ deditam, Anti-Christi imitatricem, horribilium peccatorum, criminumque participem ac ream esse. Ut autem judicia Dei abyssus multa, Divinæ pietati ac misericordiæ placitum fuit, ex diuturnis errorum tenebris vocare me in admirabile lumen suum palamque in me ostendere Paulinum illud: ** Non est volentis, neque currentis; sed miserentis Dei.*

Occasionem huic mutationi præbuere bini è Societate Jesu Religiosi, P. Godefridus Cörler, & P. Matthias Kalkoven; cum quorum postremo jam olim, vivente etiamnum Campi Marefcallo Excellentissimo Domino Comite de Wahl, in aliquam notitiam ingressus eram. Hi cum ante sesqui annum circiter in arce mea Steinfurtenfi nihil cogitantem me inviserent, non mo-

* Rom. 9.

modò honorificè à me suscepti ; sed etiam varias inter sermocinationes usque in alterius diei meridiem à me de-
tenti sunt. Et quanquam eo tempore
exigua planè mentio apud me facta sit
de Religione & rebus ad ipsam perti-
nentibus ; tamen haud multò pòst, ve-
lut in tesseram gratitudinis suæ, gemi-
nos ad me libellos transmisère : unum
cui titulus *Speculum Catholicae Veritatis*
Serenissimi Principis ac Domini, D. Chri-
stiani Wilhelmi Marchionis Brandenbur-
gici ; alterum verò, cui titulus, Helio-
polis, Germanicè *Sonnen-Stadt* /
concinnatum à R. P. Jodoco Kedd
Societatis Jesu, eodémque Anno Typis
publicis evulgatum. Utrumque hoc
opusculum petebant à me oculis at-
tentis perlegi, ut in posterum inter
nos, si quo casu ad ædes meas iterum
deferendi essent, de rebus inibi con-
tentis prolixior sermo haberi posset.

Non afficiebar tunc ego quidem
ad hujusmodi Catholicorum schedas
penitiùs evolvendas ; arbitrabar tamen

vel istorum Patrum petitioni, vel certè curiositati meæ aliquid hìc indulgendum esse: ideóque proponebam animo, geminum illud munus papyraceum oculis digitisque meis attentius perscrutari, partim ut viderem, quo Argumentorum pondere Strenuissimus ille Marchio ita oppressus fuerit, ut ejurato Lutheranismò, cujus antea acerrimus Defensor fuerat, Religioni Catholicæ nomen dederit: partim ut occasione datâ, si fortè ab iisdem Patribus visitari denuo me contingeret, ad objectas adversariorum rationes respondere, ac telis tela retundere possem. Verùm, ut eventus docuit, longè aliter res ista cecidit, ac ego mihi pollicitus fueram. Utriusque enim libelli lectio tam perspicuos Lucis supernæ radios mihi infudit, ut oppidò consternatus, errores meos mihi met ipsi suspectos facerem. Videbam ibi validissimis argumentis veluti ad Solis lucem demonstrari, unam duntaxat fidem, & unam in terris Ecclesiam esse; extra quam

quam

quam Salus nulla, & periculum damnationis omnino certum. Idem non multò post confirmabat aliquis Calvini de secta prædicans, dum viro Catholico proponebat, Ecclesiam veram arcæ Noëticæ persimilem esse, extrâque eam tam parum salutis esse, quam extra arcam sperari potuerit vita corporis. Deus bone! cogitabam ipse mecum: una duntaxat in terris fides, & extra illam salus nulla? si ità hîc in terris agitur, si salus nostrâ tam exiguis unius Ecclesiæ terminis circumscripta est; cur non omnem industriam meam eò cum primis verto, ut inter istas Religionum inter se altercantium varietates Ecclesiam istam sollicitiùs investigem? id enim si neglexero, periculum omne in me recidet: & væ mihi! si idcirco æternùm reprober.

Ex eo tempore assiduis precibus cœlum pulsare cœpi, Deùmque incessanter exorare: **Da mihi Domine Sedi-*

A 5

1172

* Sap. 9, v. 4. & 10.

um tuarum Assistricem Sapienciam, & noli me reprobare à pueris tuis: mitte illam de Cælis Sanctis tuis, & à Sede magnitudinis tue, ut sciam, quid acceptum sit apud te; ut agnoscam Ecclesiam tuam veram & unicam, eique me coniungendo, salutem æternam consequar. Simul etiam plures libros, tam Catholicorum, quàm A catholicorum calamis exaratos eodem fine conquisiui, puncta modernis temporibus utrimque controversa peruestigavi, Novatorum objecta cum responsionibus Catholicorum studiosè contuli; primævos denique textus sanctorum Patrum, ac eorum præcipuè, qui prioribus quinque sæculis illustres extitère, sollicitius introspexi: neque enim dubitare poteram, quin eorum doctrina vel maxime castigata, & ab omni errorum suspicione immunis fuerit. Ecce autem res visu mira! quidquid in iis doctrinæ reperi, adeò prosperè & examussim convenire vidi cum hodierna doctrina Romano-Catholica, ut vix ovum ovo simili-

simi-

similius esse possit. Hærebam hîc ego ad aspectus istos : & quid aliud mihi in mentem venire procliviùs poterat, quàm ut ita mecum ipse ratiocinarem ? En, ut illi Patres in rebus Fidei eandem doctrinam unanimiter tradidêre, quàm Ecclesia Catholica etiamnum tenet ! & tamen omnium non modò Papistarum, sed etiam nostrorum calculo sanctissimi fuêre, eadêmque in Fide salutem æternam consecuti sunt. Quî igitur fieri potest, ut eorum doctrina tempore moderno falsa, impia, & erroribus idolatricis imbuta sit ? aut quomodo nunc in eadem fide non poterit quis cœlum consequi, in qua illi beatis cœlorum sedibus certissimè potiti sunt ?

Hoc telo profundius infixo faucibus, cœpi huc illuc utramque in partem vacillare, atque ita perturbari animo, ut, cœlo teste, vix ullam diu noctûve quietem caperem. Ex una enim parte difficillimum penéque ignominiosum videbatur mihi, si ab ea religione transfugium

fugium facerem, in qua à puero educatus, sollicitè instructus, & jam annis adeò multis insuperabili zelo versatus fueram. Ex altera verò parte inveniebam, argumentis Catholicorum, quæ cum Scriptura sacra & antiquorum Patrum testimonio apertissimè consonabant, tantum inesse ponderis, ut mea me conscientia planè convinceret, fidem veram & æternæ salutis effectricem unicè apud ipsos reperiri posse. Itaque Deum, Redemptorem ac Salvatorem meum, impensissimè deprecatus sum, ut ex isto perplexitatum labyrintho gressus meos propediem extricaret, mihi que auxilio esset, ne in re tam gravis momenti, quam tota æternitas ponderosam facit, à vera sincerâque semita exerrarem. Neque defuit Cœlum votis. Postquam enim adhuc brevi tempore cum P. Gerardo Wickede Societatis Jesu mea dubia contulisset, ab eoque, dissolutis omnibus reliquarum difficultatum nodis, penitiùs instructus essem; firmissimè

fimè

simè tandem proposui, terrenis impedimentis omnibus me exsolvere, æterna perituris præponere, ad Ecclesiæ Romano-Catholicæ gremium convolare, Calvinum deserere. Quod etiam paulò post felicissimè præstiti, dum in pervigilio Sancti Andreæ, quæ est vigesima nona Mensis Novembris, exomologesi sacrâ expiatus, alteróque die, post emissam Fidei professionem, Sanctissimo Altaris Sacramento refectus sum Anno 1651.

Latere me quidem tunc non poterat, conversionem hanc variis Protestantium querelis & cavillationibus obnoxiam fore: atque ideò, priusquam id consilii caperem, dubia quædam & quæstiones conscientiaë circa veritatem Fidei Typis publicis evulgavi, simul omnes partium adversarum Theologos vehementer obtestatus, ut iisdem brevi aliquâ ac dilucidâ responsione satisfacerent, unaque demonstrarent, quænam sit illa Fides, cui & ego & quivis alius salutem suam

cre-

credere securissimè possit ac debeat. Verùm qui laborem hunc suscipere ausus fuerit, me quidem conscio, nemo repertus est, unum duntaxat Samuelem Maresium si excepero, qui in Urbe Grôningana prolixam ea de re disputationem habuit, linguâque latinâ donatam, Typis commisit. Legi eam tametsi fuscâ & confusâ admodum: nihil tamen præter illa duo, quæ inferiùs commemoranda sunt, ibidem reperi; quàm quòd scopus mearum quæstionum ferè præteritus, & omnis pene Tractatus iste contumeliis in Fidem Catholicam confertus sit.

Ex horum genere illud est, quòd, ut bilem suam liberaliùs effundere posset, novus ille fabulator confingere ausus sit, propositas à me quæstiones à personato quodam Jesuita adornatas esse; cum tamen, Deo teste, nullus è Societate JESU easdem aut ipse fecerit, aut prælo dederit. Neque etiam satis est Maresio, ut Patres dictæ Societatis,
qui

qui suâ doctrinâ Acatholicis Doctõribus ut plurimùm gravis in oculo sudes esse solent, multis conviciis oneret; sed immodico genii sui æstu huc etiam se abripi passus est, ut paginâ centesimâ quadragesimâ nonâ ausit scribere: Catholicorum Collegia ac Monasteria, ob exercitam in iis idololatriam, à Regibus Principibusque Acatholicis eodem jure everti ac destrui posse, quo priores Cæsares superba gentilium templa olim confregere. Verùm, ô Maresi! eâne vox & opinio tua homine Christiano digna est, quâ tu Catholicos in Christum credentes comparas cum illis idololatriis, qui veri Dei cognitione destituti, stygium hostem in suis delubris coluere? Tu ergo unus omnium tam audax eris, ut illo tuo perverso calculo omnes retrò Christianos, qui ante Lutheri Calvinique ætatem extiterunt, turpissimè condemnare, atque in infernales abyssos relegare velis? Operæ pretium non est, in eo convicio refellendo tempus

tere-

terere, cùm ad fines mihi propositos parùm faciat: illud autem prætermitti non oportet, qualibus ille machinis subvertere conatus sit fundamenta gemina, quibus mea dubia & quæstiones conscientia potissimùm innituntur. Consistit autem geminus iste aries in duplici propositione negativa, quarum una negat, quòd Lutherani & Reformati inter se dissideant de articulis Fidei, quos ipsi fundamentales nominant: & ideo pag. 13. §. 3. dicit, ea, quæ Lutherus & alii contra Reformatos declamare visi sunt, ex humana tantùm imbecillitate ac fervore disputationis profecta esse. Altera verò negat, quòd Ss. Patres primorum quinque vel sex sæculorum crediderint docuerintque ea omnia, quæ etiamnum credit ac docet Ecclesia Romano-Catholica: & ideo pag. 27. §. 2. confidenter asserit, nunquam aliquos à Catholicis adduci posse, qui primis octingentis aut mille annis, ità docuerint, & administrarint Sacramenta,
ut

utū in Ecclesia Catholica hodie fit & fieri solet.

Primam istius Maresianæ enuntiationis partem diductiūs hīc refellere, ad me non pertinet. Falsitatem ejus abunde contestantur notissima toto orbe dissidia & cavillationes, quibus Lutherani & Calvinistæ invicem se exagitant. Legat, cui libet, ea quæ Calvinus scripsit contra Joachimum Westphalum Superintendentem, ut vocant, Hamburgensem; nec non quæ Tossanus Schützen ad Diabolum Sacramentarium, aliique innumeri Calvinistæ contra Lutheranos alios: inveniet in iisdem, & calumniandi, & anathematizandi, & hæreseos condemnandi nec modum nec finem statui. Legat etiam è diverso libros illos, quos Professores Lutherani Wittenbergæ, Lipsiæ, Tubingæ & in aliis eorundem Universitatibus non ita pridem ediderunt, & singulis ferè Nundinis Francofurtensibus in lucem proferunt: videbit, quàm horribilium er-

B rorum

rorum Calvinistas arguant, eosdémque ita condemnent publicè, ut Lutherani passim dicant, malle se ad Catholicorum, quàm ad Reformatorum partes accedere: quemadmodum id apertè indicat Rhythmus ille germanicus, quem Schlüsselburgii Theologiæ Calvinistarum præfixit M. Jacobus Orthius Lutheranus, ita canens:

Ein Calvinist ein böser Christ:

Und wer da ist ein Calvinist/

Wiel ärger ist / dan ein Papist.

Hoc est:

Calvinista maximus

Christianus pessimus:

Qui vult esse Calvinista,

Pejor est, quàm sit Papista.

Quod ad alteram negationis Marcianæ partem attinet; ut in ea confundenda adversarium hunc ad aspiciendos Catholicæ Veritatis radios adstringam arctiùs, fundamenti loco præfigendus mihi est ineluctabilis iste syllogismus: *qui docet & credit, quod Sancti Patres primis quinque aut sex à Chri-*

sto

sto sæculis docuerunt & crediderunt, habet utique doctrinam puram & Fidem incorruptam, aeternaq; salutis effectricem: atqui hodierna Ecclesia Romano-Catholica docet adhuc & credit, quod Sancti Patres primis quinque vel sex à Christo sæculis docuerunt & crediderunt: ergo hodierna Ecclesia Romano-Catholica habet adhuc doctrinam puram & fidem incorruptam, aeternaq; salutis effectricem. In hoc ego Syllogismo, si veritatem præmissarum, quas majorem & minorem in Scholis vocant, apertè demonstravero; planum erit, me non Maresio solùm fecisse satis, sed etiam Religionem Catholicam eam esse, quam quisque hominum sub interminatione sempiterni exitii certissimè amplecti debeat.

Majorem negare non volet Maresius, nec si velit, ausit. Quis enim persuadere sibi queat, Ecclesiam ab ipsomet Christo fundatam ejusque jussu ab Apostolis propagatam, suis statim in incunabulis velut senio confectam defecisse,

fecisse, iterumque in idololatriam aliosque errores perversissimos prolapsam esse? imò quis non potius arbitretur, doctrinam Fidei à primorum sæculorum Sanctis Patribus, ac nominatim à Sancto Augustino, Cypriano, Hilario, Ambrosio, Hieronymo & aliis, multò meliùs perceptam esse, quàm ab iis, qui ante annos non ita multos primùm enati sunt, & hodie adhuc enascuntur Novatores? Lutherus ipse tomo quarto Jenensi latino in C. 5. ad Galatas pag. 174. disertè confitetur, doctrinam Evangelii primis quinque aut sex à Christo sæculis planè incorruptam perstitisse in Ecclesia: certè, inquit, *fuerunt etiam Sancti Hilarius, Cyrillus, Athanasius, Ambrosius, Augustinus & alii Hi enim sine ulla superstitione docuerunt Fidem Christi purè, hereticis restiterunt, & Ecclesiam ab innumeris erroribus repurgârunt.* Idem cum eo sentiunt non modò Philippus Melancthon in locis communibus, & omnes Doctores Lutherani; sed
 etiam

etiam

etiam Calvinus l. 4. instit. C. 2. §. 3.
& cum illo Antonius Sadel, Wittakerus & alii: à quibus nihil dissentit Albertus Hanefeldius, dum in Concionibus suis Catecheticis Heidelbergæ habitis, & Anno 1634. Francofurti impressis, *Chrysostrum, Ambrosium, Augustinum*, antiquos & orthodoxos Ecclesiæ Doctores vocitat. Ex quibus omnibus perspicuum est, *maiores*, quam supra posui, uno Catholicorum, Lutheranorum & Reformatorum consensu veram esse; ac proinde ad evincendam prioris syllogismi conclusionem nihil amplius desiderari, quàm ut alteram quoque propositionem, quam in scholis *minores* vocant, pari soliditate stabiliam.

Itaque ut hoc efficerem; certusque fierem, an, quod negabat Maresius, hodierna Ecclesia Romano-Catholica articulos Fidei suæ, è Sanctis Patribus primorum quinque aut sex sæculorum luculenter ostendere possit; à viris Catholicorum eruditissimis instanter pe-

tii, ut de articulis nos inter & *Protestantes* maximè controversis pauca & clara Sanctorum Patrum testimonia pro me seligerent. Cui petitioni meæ cùm illi promptissimè statim obsecuti sint; non abs re mihi visum est fore, si ad demonstrandam negationis *Maresianæ* falsitatem textus illos ac testimonia Typis publicis evulgarem. Hac enim ratione effecturum me confido, ut non modò vos, Perillustres Domini, sed etiam quilibet Christianus videat, & veluti manu tangat, doctrinam Catholicam primævorum Patrum doctrinæ consonam, atque idcirco præ quavis alia certissimè amplectendam esse. Valete, & opellam hanc meam, quam utilitati vestræ consecratam volui, ita legite, ut eundem, quem ego, fructum ex illa consequamini.

CATALOGUS Annorum,

Circa quos floruerunt Sancti Patres,
citandi pro sequentibus articulis.

S. Ignatius M.	<i>Vixit circa Annum</i>	-	70.
S. Dionysius Arcopagita		-	80.
S. Clemens Romanus		-	90.
S. Iustinus Philosophus & M.		-	148.
S. Irenæus Episc. Lugdun. & M.		-	180.
Clemens Alexandrinus		-	190.
Tertullianus		-	200.
Origenes		-	230.
S. Cyprianus		-	240.
S. Methodius		-	250.
Lactantius		-	316.
S. Epiphanius		-	340.
S. Athanasius		-	340.
S. Cyrillus Hierosolymitanus		-	350.
S. Gregorius Nissænus		-	360.
S. Ephrem		-	365.
S. Gregorius Nazianzenus		-	370.
S. Ambrosius		-	374.
S. Hieronymus		-	380.
S. Basilius		-	380.
S. Chrysostomus		-	398.
S. Augustinus		-	400.
S. Theodoretus		-	426.
Cyrillus Alexandrinus		-	430.
Philippus Presbyter Romanus		-	431.
S. Gregorius Magnus		-	600.
S. Isidorus Episc. Hispal.		-	630.

I. Ad

* * * * *
 * * * * *

I.

Ad conservandam Unitatem
 in fide, visibili in Ecclesia capite
 opus esse.

S Cyprianus lib. 1. epist. 3. Neque enim aliunde obortæ sunt hæreses, aut nata sunt schismata; quàm inde, quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus iudex vice Dei cogitatur.

S. Hieronymus adversus Lucif. Ecclesiæ salus, in summi Sacerdotis dignitate pendet; cui si non exors quædam, & ab omnibus eminens detur potestas, tot in Ecclesiis efficientur schismata, quot Sacerdotes.

Item lib. 1. contra Jovin. c. 14. inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto, Schismatis tolleretur occasio.

S. Ignatius Martyr Epist. ad Philadelph. Principes subjecti estote Cæsari, mili-

mili-

militēs Principibus, Diaconi Presbyteris, ut Sacrorum administratoribus: Presbyteri verò & Diaconi, atque omnis clerus simul cum omni populo, & militibus atque Principibus, sed & Cæsare, obediant Episcopo: Episcopus verò Christo, sicut Patri Christus; & ita unitas per omnia servatur.

II.

Sanctum Petrum Apostolorum,
& universæ Ecclesiæ caput constitutum esse.

S. Cyprianus libro de simplicitate Prælatorum, sive de unitate Ecclesiæ. Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra una monstretur.

S. Gregorius Magnus l. 4. Epist. 23. ad Maur. Cunctis ergo Evangelium scientibus liquet; quòd voce Dominicâ Sancto, & omnium Apostolorum Petro Principi Apostolo, totius Ecclesiæ cura commissa est.

Cyrillus Alexandrinus lib. 2. in Joan. c. 12. Intuitus autem eum Jesus (*videlicet*

licet Petrum) dixit : tu es Simon Filius Jona, tu vocaberis Cephias, quod interpretatur Petrus; & nec Simon jam fore nomen sibi, sed Petrus prædicit, vocabulo ipso commodè significans, quòd in eo tanquam in Petra, lapidè que firmissimo suam esset ædificaturus Ecclesiam.

S. Ambrosius in cap. 12. Epist. 2. Cor. Denique prior secutus est Andreas salvatorem, quàm Petrus; & tamen primatum non accepit Andreas, sed Petrus.

Item Sermone 47. Petra, inquit, dicitur Petrus, eò quòd tanquam saxum immobile, totius operis Christiani compagem, molèmque contineat.

S. Augustinus tomo 4. ex novo Testam. q. 75. (vel quisquis auctor istius operis; constat certè eum vixisse circa tempora Augustini) ipsum enim constituit esse caput eorum, ut Pastor esset Gregis Dominici.

Item contra Donatistas de baptis. l. 2. c. 1. Ecce ubi commemorat Cyprianus, quod

quod etiam nos in Scripturis sacris didicimus, Apostolum Petrum, in quo primatus Apostolorum tam excellenti gratia præeminet, &c.

III.

Pontificem Romanum, Sancti Petri in primatu Ecclesiæ, successorum esse.

S. Ambrosius ad caput tertium prioris ad Timoth. Ut, cum totus mundus Dei sit, Ecclesia tamen domus ejus dicatur, cujus hodie rector est Damasus.

S. Chrysostronus lib. 2. de Sacerd. Quanam de causa idem ille sanguinem effudit suum? certe ut pecudes eas acquireret, quarum curam tum Petro, tum Petri successoribus committebat.

S. Hieronymus ad Papam Damasum de nom. Hypost. Cum successore Piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum nisi Christum sequens, beatitudini tuæ, id est Cathedræ Petri communiōne consocior; super illam Petram ædificatam Ecclesiam scio: quicumque

cunq̄ue extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit diluvio regnante, & paulò post: Non novi Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum: quicumque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.

Philippus Presbyter Romanus in Conc. Ephesino, c. 16. Nulli dubium, imò omnibus sæculis notum est, quòd sanctus beatissimùsque Petrus Apostolorum Princeps & caput, fideique columna, & Ecclesiæ Catholicæ fundamentum, à Domino nostro JESU Christo Salvatore humani generis ac Redemptore, claves regni accepit, solvendique ac ligandi peccata potestas ipsi data est; qui usque ad hoc tempus, & semper in successoribus vivit & iudicium exercet. Hujus itaque secundum ordinem successor, & locum tenens sanctus beatissimùsque Papa noster Cælestinus Episcopus nos ad Concilium misit.

S. A16-

S. Augustinus l. 2. c. 51. contra literas Petilian. Cathedra tibi quid fecit Ecclesiæ Romanæ, in qua Petrus sedit, & in qua hodie Anastasius sedet? quare appellas Cathedram pestilentia, Cathedram Apostolicam?

Item Epist. 165. ad Generosum tom. 2. Si enim ordo Episcoporum sibi succedentium considerandus est, quanto certius, & verè salubriter ab ipso Petro numeramus, cui totius Ecclesiæ figuram gerenti Dominus ait: super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non vincunt eam. Petro enim successit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacletus, Anacleto Evaristus &c.

IV.

De Apostolicis Constitutionibus
& Traditionibus, & quod eadem
sint etiam regula fidei.

S. Epiphanius heresi 61. Oportet autem & Traditione uti: non enim omnia à Scriptura accipi possunt. Quapropter

propter aliqua in scripturis, aliqua in Traditione Sancti Apostoli tradiderunt, quemadmodum dicit S. Apostolus: sicut tradidi vobis. *Et alibi.* Sic doceo, & sic tradidi in Ecclesiis.

S. Basilii lib. de Spiritu Sancto. c. 27.

Dogmata quæ in Ecclesia servantur ac prædicantur, partim ex conscripta Doctrina habemus, partim ex Apostolorum Traditione ad nos delata in mysterio recepimus. Quæ utraque eandem ad pietatem vim habent. Et nemo his contradicit, qui vel modicam saltem Ecclesiasticorum jurium experientiam habet. Si enim aggrederer, non scripto proditas consuetudines, velut non magnam vim habentes rejicere; imprudentes etiam ipsis principalibus Evangelii partibus damnum inferemus. Imò potius ipsam Evangelii prædicationem ad nudum nomen contraheremus.

S. Chrysostomus hom. 4. in illa Verba 2 ad Thessalon. c. 2. Itaque Fratres state & tenete Traditiones, *ait*: hinc est
per-

perspicuum, quòd non omnia tradiderunt per epistolam, sed multa etiam sine scriptis. Similiter autem illa, & hæc sunt fide digna. Quamobrem Ecclesiæ quoque Traditionem censeamus fide dignam. Est traditio, nihil quære amplius.

S. Irenæus lib. 3. c. 4. Quid autem, si neque Apostoli quidem scripturas reliquissent nobis, nonne oportebat ordinem sequi Traditionis, quam tradiderunt iis, quibus committebant Ecclesias? cui ordinationi assentiunt multæ gentes barbarorum, eorum qui in Christum credunt, sine charactere vel atramento scriptam habentes per spiritum in cordibus suis salutem, & veterum Traditionem diligenter custodientes.

S. Augustinus lib. 2. de Baptismo contra Donatistas c. 7. Quam consuetudinem, *inquit*, credo ex Apostolica traditione venientem, sicut multa non inveniuntur in literis eorum, neque in Conciliis posterorum: & tamen quia
custo-

custodiuntur per universam Ecclesiam, non nisi ab ipsis tradita & commendata creduntur.

Item de Baptismo contra Donatistas l. 5. c. 23. Sicut sunt multa, quæ universa tenet Ecclesia, & ob hoc ab Apostolis præcepta bene creduntur, quamquam scripta non reperiantur.

V.

De Transubstantiatione, sive de conversione Panis & Vini in Corpus & sanguinem Christi; & de adoratione venerabilis Sacramenti.

S. Justinus Martyr Apologia 2. ad Antoninum Imperat. Quemadmodum per Verbum Dei caro factus Jesus Christus Servator noster, & carnem & sanguinem salutis nostræ causâ habuit: ad eundem modum etiam eam, in qua per preces Verbi ejus ab ipso profecti gratiæ sunt actæ, alimoniam, unde sanguis & caro nostra per mutationem aluntur, Incarnati illius Jesu Carnem & Sanguinem esse docti sumus.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 4. Mystag. Nam sub specie panis datur tibi Corpus; & sub specie Vini datur Sanguis &c.

Et: Hoc sciens, & pro certissimo habens, Panem hunc, qui videtur à nobis, non esse Panem, etiamsi gustus Panem esse sentiat; sed esse Corpus Christi. Et vinum, quod à nobis conspicitur, tametsi sensui gustus Vinum esse videatur, non tamen Vinum; sed sanguinem esse Christi.

S. Cyprianus in Sermone de Cæna Domini. Panis iste, quem Dominus discipulis porrigebat, non effigie, sed naturâ mutatus, omnipotentiâ Verbi factus est Caro.

S. Ephrem lib. de natura Dei minimè scrutanda c. 5. Quid scrutaris inscrutabilia? si ista curiosè rimaris; non jam fidelis vocaberis, sed curiosus. Esto fidelis atque innocens, participa immaculato corpori Domini tui fide plenissimâ, certus, quòd agnum ipsum integrum comedis. Ignis immortalis sunt

C

myste-

mysteria : noli temerè ea perscrutari ,
ne in ipsorum perscrutatione combu-
raris.

S. Ambrosius lib. 4. de Sacramentis c.

4. Sed panis iste, panis est ante verba
Sacramentorum : ubi accesserit con-
secratio, de pane fit caro Christi. Hoc
igitur adstruamus : quomodo potest,
qui panis est, esse Corpus Christi?
consecratione. Consecratio igitur,
quibus verbis est, & cujus sermonibus?
Domini Jesu. Nam reliqua omnia,
quæ dicuntur laudem Deo deferunt:
oratio præmittitur pro populo, pro
Regibus, pro cæteris: ubi venit, ut
conficiatur Venerabile Sacramentum;
jam non suis sermonibus Sacerdos, sed
utitur sermonibus Christi. Ergo sermo
Christi hoc conficit Sacramentum.
Quis sermo Christi? nempe is, quo
facta sunt omnia. Jussit Dominus, &
factum est cælum: Jussit Dominus, &
facta est terra. Jussit Dominus, & fa-
cta sunt maria: Jussit Dominus, &
omnis creatura generata est. Vides er-
go

go

go, quàm operatorius sit sermo Christi? Si ergo tanta vis in sermone Domini Jesu, ut inciperent esse, quæ non erant; quantò magis operatorius est, ut quæ erant, in aliud commutentur? Cælum non erat, mare non erat, terra non erat. Sed audi dicentem: Ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt. Ergo tibi ut respondeam, non erat corpus Christi ante consecrationem. Sed post consecrationem dico tibi, quòd jam corpus est Christi: ipse dixit, & factum est; ipse mandavit, & creatum est.

S. Augustinus Sermone 28. de verbis Domini. Dixi vobis, quòd ante verba Christi, quod offertur, panis dicatur: ubi verba Christi deprompta fuerint, non jam panis dicitur, sed corpus (*Christi*) appellatur.

Item in Psal. 33. Concione 1. Ferebatur enim Christus in manibus suis, quando commendans corpus suum, ait: **HOC EST CORPUS MEUM.** Ferebat enim illud corpus in manibus suis.

Idem Sanctus Doctor sanctissimum hoc Sacramentum adorandum docet pluribus locis, & imprimis explicans illud Psal. 98. ADORATE SCABELLUM PEDUM EJUS. ait : Fluctuans converto me ad Christum, quia ipsum quæro hîc ; & invenio, quomodo sine impietate adoretur terra, adoretur scabellum pedum ejus ? Suscepit enim de terra terram: quia caro de terra est, & de carne Mariæ carnem accepit. Et quia in ipsa carne hîc ambulavit, & ipsam carnem manducandam nobis ad salutem dedit ; nemo autem illam carnem manducat, nisi prius adoraverit : inventum est, quemadmodum adoretur tale scabellum pedum Domini, ut non solum non peccemus adorando, sed peccemus non adorando.

*Item Epistola 120. ad Honoratum, c. 27. exponens illud Psalmi 21. MAN-
DUCAVERUNT, ET ADORAVERUNT OM-
NES DIVITES PLEBIS, & ipsi, inquit,
adducti sunt ad mensam Christi, &*
acc-

acc-

accipiunt de corpore & sanguine ejus. Sed adorant tantum ; non etiam faturantur , quia non imitantur : manducantes enim pauperem , dedignantur esse pauperes &c.

Item libro 20. contra Faustum c. 13. testatur tam usitatam fuisse Christianis Eucharistia adorationem , ut eorum obtrectatores falso confinxerint Cererem & Bacchum ab eisdem coli : ait enim : quomodo ergo comparas panem & calicem nostrum , & parem religionem dicis , errorem longè à veritate discretum ; pejus desipiens , quàm nonnulli , qui nos propter panem & calicem , Cererem ac Liberum colere existimant.

V I.

De Sacrificio Missæ.

S. Cyril. Hierosol. l. catech. 5. Mystag.
Deinde verò , postquam confectum est illud Spirituale Sacrificium , & ille cultus incruentus super ipsâ propitiatio- nis hostiâ ; obsecramus Deum pro

communi Ecclesiæ pace, pro tranquillitate mundi, pro Regibus, pro militibus, pro sociis, pro ægrotis & afflictis, & in summâ pro iis omnibus, qui egent auxilio.

Et ibidem. Sed Christum pro nostris peccatis mactatum offerimus, ut & nobis & illis eum, qui est benignissimus, propitium reddamus.

S. Chrysostronus in comment. Ps. 55. postquam illud Malachia cap. 1. adduxerat. NON EST MIHI VOLUNTAS IN VOBIS, &c. *subjungit.* Vide, quàm luculenter atque dilucidè mysticam interpretatus est mensam, quæ est incruenta hostia. Thymiama autem purum vocat sacras preces, quæ post hostiam offeruntur.

S. Ambrosius in præparat ad Missam. Accedo ad altare tuum, licet peccator, ut offeram tibi sacrificium, quod tu instituisti, & offerri præcepisti in commemorationem tui, pro salute nostrâ.

S. Irenæus lib. 4. adversus Her. c. 32.

Novi

Novi Testamenti novam docuit oblationem, quam Ecclesia ab Apostolis accipiens, in universo mundo offert Deo, ei, qui alimenta nobis præstat, primitias suorum munerum in novo Testamento, de quo in XII. prophetis Malachias sic præsignificavit: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus omnipotens, & Sacrificium non accipiam de manibus vestris, &c.* manifestissimè significans per hæc, quoniam prior quidem populus cessabit offerre Deo; omni autem loco sacrificium offertur ei, & hoc purum: nomen autem ejus glorificatur in gentibus.

Cyrillus Alexandrinus in declaratione Anathematis XI. sanctum ac vivificum incruentumque in Ecclesiis celebramus Sacrificium, non hominis alicujus nobis similis & communis corpus, consimiliter & pretiosum sanguinem esse, quod proponitur, credentes; sed magis tanquam proprium vivificantis Verbi corpus & sanguinem accipimus.

S. Au-

S. Augustinus lib. 18. de Civit. Dei c. 35. Malachias prophetans Ecclesiam, quam per Christum jam cernimus propagatam, Judæis apertissimè dicit ex persona Dei : *Non est mihi voluntas in vobis, & munus non suscipiam de manu vestra : ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus.* Hoc Sacrificium per Sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech, cùm in omni loco, à solis ortu usque ad occasum, Deo jam videamus offerri ; Sacrificium autem Judæorum, quibus dictum est : *non est mihi voluntas in vobis, nec accipiam de manibus vestris munus, cessasse, negare non possunt.*

Item lib. 2. de Civit. c. 10. Nec ibi erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus ; sed uni Deo, & Martyrum & nostro, Sacrificium immolamus.

Et paulo post. Ipsum verò Sacrificium, Corpus est Christi,

V I I.

De Purgatorio.

S. Hieronymus in fine commentarii in Isaiam. Et sicut diaboli, & omnium negatorum atque impiorum, qui dixerunt in corde suo, non est Deus, credimus æterna tormenta: sic peccatorum atque impiorum, & tamen Christianorum, quorum opera in igne probanda sunt atque purganda, moderatam arbitramur, & mixtam clementiæ sententiam iudicis.

S. Cyprianus lib. 4. epist. ad Antonian. Aliud pro peccatis longo dolore cruciatum emundari, & purgari diu igne; aliud peccata omnia passione purgasse.

S. Theodoretus in comment. ad 1. Cor. 3. Hunc ipsum ignem Purgatorium credimus, in quo animæ defunctorum probantur & repurgantur, sicut aurum in conflatorio.

S. Gregorius Nyssenus in orat. pro mort. Non poterit à corpore egressus divinitatis particeps fieri, nisi maculas

culas animo immixtas Purgatorius ignis abstulerit.

S. Gregorius lib. 4. dial. c. 39. Ex quibus nimirum sententiis constat ; quia qualis hinc quisque egreditur , talis in iudicio præsentatur. Sed tamen , de quibusdam levibus culpis , esse ante iudicium Purgatorius ignis credendus est , pro eo , quod veritas dicit : quia si quis in Sancto Spiritu blasphemiam dixerit , neque in hoc sæculo remittetur ei , neque in futuro. In qua sententia datur intelligi , quasdam culpas in hoc sæculo , quasdam verò in futuro posse laxari. Quod enim de uno negatur , consequens intellectus patet , quia de quibusdam conceditur.

S. Augustinus Hom. 16. ex lib. 50. hom. Qui temporalibus pœnis digna gesserunt , per ignem quendam Purgatorium transibunt : de quo Apostolus inquit , salvus erit ; sic tamen quasi per ignem.

V I I I.

De Sacrificio, & Oratione pro
mortuis,

S. Athanasius ad Antioch. q. 34. Ita intelligimus peccatorum animas participare aliqua beneficentia, ac exanguis immolatione, & gratificatione pro ipsis facta.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Cateches. Mystag. 5. Denique pro omnibus oramus, qui inter nos vitam functi sunt, maximum esse credentes animarum juvamen, pro quibus offertur precatio Sancti illius & tremendi, quod in altari positum est, Sacrificii.

S. Dionysius Areopagita de Eccles. Hierarchy. c. 7. par 3. Accedens deinde venerandus Antistes, precem Sacram super mortuum peragit. Precatur oratio illa divinam clementiam, ut cuncta dimittat per infirmitatem humanam admissa peccata defuncto, eumque in luce statuatur, & regione vivorum.

S.

S. Chrysoſtomus hom. 69. ad populum Antioch. Non temerè ab Apoſtoliſ hęc fancita fuerunt, ut in tremendis myſteriis defunctorum agatur commemoratio: ſciunt enim inde multum illis contingere lucrum, utilitatem multam.

Item hom. 21. in acta Apoſt. Non fruſtra oblationes pro defunctis fiunt, non fruſtra preces, non fruſtra eleemoſynæ. Hęc omnia ſpiritus diſpoſuit volens, ut nos mutuum juvemus.

Et paulo poſt. Ne dubita, quia erit aliquis fructus. Non fruſtra Diaconus clamat: pro his, qui defuncti ſunt in Chriſto, & pro his, qui illorum memoriam faciunt.

S. Iſidorus lib. 1. de off. Divin. c. 18. Niſi Catholica Eccleſia crederet, fidelibus defunctis dimitti peccata; non pro eorum ſpiritibus, vel eleemoſynam faceret, vel Deo Sacrificium offerret.

S. Auguſtinus in lib. de cura pro mortuis c. 1. In Machabæorum libris legimus,

mus,

mus, oblatum pro mortuis Sacrificium. Sed & si nusquam in scripturis veteribus legeretur; non parva est universæ Ecclesiæ, quæ in hac consuetudine claret, authoritas: ubi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad ejus altare funduntur, locum suum habet etiam commendatio mortuorum.

Item eodem lib. c. 4. Non sunt præmittendæ supplicationes pro Spiritibus mortuorum; quas faciendas pro omnibus in Christiana, & Catholica societate defunctis, etiam tacitis nominibus quorumque, sub generali commemoratione suscepit Ecclesia.

IX.

De Invocatione Sanctorum.

Congregati in Consilio Chalcedonensi, anno 451. sexcenti triginta Patres, unâ voce dixerunt: FLAVIANUS POST MORTEM VIVIT, MARTYR PRO NOBIS ORET.

Origenes lib. 2. in Job. O Beate Job,

vi-

vivens in perpetuum apud Deum, & victor permanens in conspectu Regis Domini, ora pro nobis miseris, ut etiam nos terribilis Dei misericordia protegat in omnibus tribulationibus, & eripiat ab omnibus oppressionibus maligni, & connumeret nos cum iustis.

S. Athanasius Serm. de sanctissima Deipara. Inclina aurem tuam (Maria) in preces nostras, & ne obliviscaris populi tui. *Et infra.* Intercede hera, & Domina, & Regina, & Mater Dei pro nobis.

S. Gregorius Nazianzenus Oratione in laudem Cypriani. Ac tu (Cypriane) nos è cælo benignus aspicias, sermonesque nostros & vitam gubernes, sacrumque hunc gregem pascas, aut pascentem adjuves.

Item in Tragœdia de Christo patiente sub finem.

*Veneranda ô Virgo, casta, felicissima,
Quando Beata nunc Beatorum in polo,
Exuta quidquid facis humana, sedes,*

Be-

Benigna adesto vocibus meis, preces

Admitte Virgo.

S. Ambrosius lib. de viduis post medium.

Obsecrandi sunt Angeli pro nobis, qui nobis ad præsidium dati sunt: Martyres obsecrandi, quorum videmur nobis quodam corporis pignore patrocinium vindicare. Possunt pro peccatis rogare nostris, qui proprio sanguine, etiam si qua habuerunt, peccata laverunt. Isti enim sunt Dei Martyres, nostri præsules, speculatores vitæ, ætuumque nostrorum.

S. Gregorius Nyssenus in Orat. de S. Theodoro Martyre. Multorum beneficiorum indigemus. Intercede ac deprecare pro Patria apud communem Regem & Dominum. *Et paulò post.* Ut miles propugna pro nobis, ut Martyr utere libertate loquendi.

S. Augustinus in natali S. Stephani serm. 3. c. 5. Cum eo quem lapidasti, cum Christo regnas (*S. Augustinus hic alloquitur Paulum*) ambo ibi vos videtis, ambo modò sermonem nostrum
auditis

auditis: ambo pro nobis orate. Ambos vos exaudiet, qui vos coronavit; unum prius, alterum postea.

Serm. 5. de eodem in fine. Et ideo conversi mecum, deprecemur, Beatissimum Martyrem Christi, ut meritis ipsius nobis impleret coronam in vita perpetua, ut cum eo simus in sæculorum sæcula. Amen.

X.

De cultu Sacrarum Reliquiarum.

S. Basilii in illud Psal. 115. PRETIOSA IN CONSPECTU DOMINI MORS SANCTORUM EJUS: quando, *inquit*, Judaicè quis moriebatur, abominabilia erant morticina: cùm pro Christo mors contingit, pretiosæ sunt reliquiæ Sanctorum ejus. Antea dicebatur Sacerdotibus & Deo dicatis: non contaminabitur ex aliquo mortuo. Nunc autem qui contingit ossa Martyris, quandam sanctificationis societatem assumit ex gratia corpori insidente. *Pretiosa*

*riosa itaque in conspectu Domini mors
Sanctorum ejus.*

*S. Chrysostomus tom. 5. hom. 66. ad po-
pulum Antiochenum circa finem , Com-
parans sepulchra Martyrum cum se-
pulchris regum. Itaque , inquit , quò
regias quidem aulas videat , nullus
unquam peregrinatus fuerit : multi
verò Reges plerumque hujus specta-
culi gratiâ peregrinati sunt. Futuri
namque judicii vestigia & signa, San-
ctorum ædes exhibent , ubi dæmones
flagellantur , corriguntur homi-
nes , & liberantur.*

*Item Sermone de Sanctis Juventio &
Maximo. Idcirco sæpius eos (Marty-
res) invisamus , tumulos adoremus ,
magnâque fide reliquias eorum con-
tingamus , ut inde benedictionem a-
liquam assequamur:*

*S. Hieronymus lib. contra Vigilant.
c. 2. Ergo sacrilegi sumus , quando A-
postolorum basilicas ingredimur ? sa-
crilegus fuit Constantinus Imperator,
qui Sanctas reliquias Andreæ , Lucæ
D & Ti-*

& Timothei transtulit Constantino-
polim, apud quas dæmones rugiunt,
& inhabitatores Vigilantii illorum se
sentire præsentiam confitentur? Sa-
crilegus dicendus est & nunc Augu-
stus Arcadius, qui ossa Beati Samue-
lis longo post tempore de Judæa tran-
stulit in Thraciam? omnes Episcopi
non solum sacrilegi, sed & fatui ju-
dicandi, qui rem vilissimam, & ci-
neres dissolutos, in serico & vase au-
reo portaverunt? Stulti omnium Ec-
clesiarum populi, qui occurrerunt
sanctis Reliquiis, & tantâ lætitiâ,
quasi præsentem viventemque Pro-
phetam cernerent, susceperunt.

*Item Epist. 53. ad Ripar. adversus
Vigilantium, qui etiam cultum sacra-
rum Reliquiarum spernebat, sequenti-
bus verbis scribit: Ais Vigilantium
os foetidum rursus aperire, & puto-
rem spurcissimum contra Sanctorum
Martyrum proferre reliquias: & nos,
qui eas suscipimus, appellare cinera-
rios & idololatrias, qui mortuorum
homi-*

homi-

hominum ossa veneremur. O infelicem hominem, & omni lacrymarum fonte plangendum, qui hæc dicens non se intelligat esse Samaritanum & Judæum &c.

S. Augustinus Epist. 137. ad clerum & populum Hipponensem. Verumtamen ad ista, quæ hominibus visibiliter nota sunt, quis potest ejus consilium perscrutari, quare in aliis locis hæc miracula fiant, in aliis non fiant? multis enim est notissima sanctitas loci, ubi Beati Felicis Nolensis corpus conditum est, quò volui ut pergerent, quia inde nobis facilius fideiûsque scribi potest, quidquid in eorum aliquo divinitus fuerit pro palatum. Nam & nos novimus Mediolani apud memoriam Sanctorum, ubi mirabiliter & terribiliter dæmones confitentur, furem quendam, qui ad eum locum venerat, ut falsum jurando deciperet, compulsus fuisse confiteri furtum, & quod abstulerat reddere. Nunquid non & Africa

sanctorum Martyrum corporibus plena est ? & tamen nusquam hęc scimus talia fieri. Sicut enim (quod Apostolus dicit) non omnes Sancti habent dona curationum , nec omnes habent dijudicationes spirituum ; ita nec in omnibus memoriis Sanctorum ista fieri voluit ille, qui dividit propria unicuique, prout vult.

X I.

De cultu Imaginum.

S. Methodius Orat. 2. de resurrect.

Quas quidem ex auro imagines conflamus , Angelorum ipsius principatus & potestates referentes , eas ad honorem & gloriam Dei conficimus.

S. Athanasius ad Antioch. q. 39.

Non ut Deos adoramus imagines , nos qui fideles sumus (Absit) ut ethnici faciunt ; sed solummodo affectionem & amorem animi nostri , quo erga characterem imaginis affecti sumus, significamus.

S. Basilii Epist. ad Julianum Apostatam.

tam.

tam. Historias imaginum illorum (Apostolorum, Prophetarum & Martirum) honoro, & palàm adoro: hoc enim nobis traditum à Sanctis Apostolis, non est prohibendum; sed in omnibus Ecclesiis nostris eorum historias erigimus.

S. Gregorius Nyssenus Oratione de laudibus S. Theodori Martyris. Solet enim etiam pictura tacens in pariete loqui, maximèque prodesse.

S. Hieronymus ad Eustochium in epithaphio Paulæ Romanæ piissimæ fœminæ scribit: Prostrata ante crucem, quasi pendentem Dominum cerneret, adorabat.

S. Gregorius Magnus lib. 7. Epist. III. ad Serenum Massiliensium Episcopum. Idcirco enim pictura in Ecclesiis adhibetur; ut hi, qui literas nesciunt, saltem in parietibus videndo legant, quæ legere in codicibus non valent.

Idem lib. 9. epist. 9. Nam quod legentibus scriptura, hoc idiotis præstat pictura cernentibus: quia in ipsa

etiam ignorantes vident, quid sequi debeant; in ipsâ legunt, qui literas nesciunt.

Item lib. 7. epist. 53. Scio quidem, quòd imaginem Salvatoris nostri non ideo petis, ut quasi Deum colas; sed ob recordationem filii Dei in amore ejus recalescas.

S. Augustinus lib. 3. de doctrina Christiana cap. 9. Docet honorandas imagines, quia honor iste ad earum prototypon, sive ad res illas, quas nobis exhibent, refertur. Qui verò aut operatur aut veneratur utile signum divinitus institutum, cujus vim significationemque intelligit, non hoc veneratur, quod videtur & transit; sed illud potiùs, quò talia cuncta referenda sunt.

X I I.

De libero hominis arbitrio.

S. Cyprianus lib. 1. epist. ad Cornelium.
Nec præpositum servum deserere à quibusdam miretur aliquis, quando ipsum Dominum magnalia & mirabilia

lia

lia summa facientem, & virtutes factorum suorum Dei Patris testimonio comprobantem, Discipuli sui reliquerint. Et tamen ille non increpuit recedentes, aut graviter comminatus est; sed magis conversus ad Apostolos suos dixit: nunquid & vos vultis ire? servans scilicet legem, quâ homo libertati suæ relictus, & in arbitrio proprio constitutus, sibi met ipsi vel mortem appetit, vel salutem.

S. Clemens Romanus l. 3. recogn. Sed Sed dic: quomodo ergo Deus judicat secundum veritatem unumquemque pro actibus suis, si agere aliquid in potestate sua non habuit? hoc si teneatur, convulsa sunt omnia. Frustra erit studium sectandi meliora; sed & iudices sæculi frustra legibus præsumunt & puniunt eos, qui male agunt: non enim in sua potestate habuerunt, ut non peccarent.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 4
Illuminat. Anima sui juris, sui que ar-

bitrii est : & diabolus eam sollicitare , falleréque quidem potest ; at cogendi , nisi velit ipsa , potestatem non habet. Suggestit tibi scortationis cogitationem : si velis , admittis : nam si necessitate coactus scortare-
ris , quam ob rem Deus gehennam parasset ? Mansueta est ovis : verùm nunquam ea propter eam mansuetudinem coronam est adeptas ; quandoquidem ea mansuetudo non animi iudicio voluntatéque , sed naturâ instituta est.

S. Hieronymus lib. 2. contra Iovin. c. 2. Liberi arbitrii nos condidit Deus : nec ad virtutes , nec ad vitia necessitate trahimur : alioquin ubi necessitas , nec damnatio nec corona est.

S. Augustinus lib. 2. de libero arbitrio c. 1. Habemus liberum voluntatis arbitrium , & non nisi eo peccamus.

Item libro de quantitate anime c. 6.
Datum est animæ liberum arbitrium,
quod qui nugatoriis ratiocinationibus
bus

bus labefactare conantur , usque a-
deo cæci sunt ; ut ne ista quidem va-
na atque sacrilega , propria volunta-
te se dicere intelligant.

Item lib. 5. de civitate Dei c. 10,
Quocirca nullo modo cogimur , aut
retentâ præscientiâ Dei tollere vo-
luntatis arbitrium ; aut retento vo-
luntatis arbitrio , Deum , quod ne-
fas est , negare præscium futurorum :
sed utrumque amplectimur , utrum-
que fideliter & veraciter confitemur.

X I I I.

De bonis operibus , & eorun-
dem merito.

S. Cyprianus de unit. Eccles. Justi-
tiâ opus est , ut promereri quis pos-
sit Deum : præceptis ejus & moni-
tis obtemperandum est , ut accipiant
merita nostra mercedem

S. Chrysostomus conc. 4. de Lazaro. Si
justus est Deus , & his & illis reddet
pro meritis. Quòd si & his & illis re-
pendet pro meritis : hìc verò nullus

eorum recepit, neque ille improbitatis
pœnam, neque hic virtutis præmia;
perspicuum est, restare tempus aliud,
in quo congruens præmium horum
uterque ferat.

S. Basilius Orat. sup. princ. proverb.
Omnes, qui vitam Evangelicam incedimus,
mercatores sumus, per opera mandatorum nobis possessionem
cælestium comparantes.

*S. Gregorius Nazianzenus Orat. in
Bapt.* Crede resurrectionem, iudici-
um, mercedem, ad justam lancem
exigendam.

S. Augustinus de grat. & lib. arbit.
c. 9. Nunquid non corona bonis o-
peribus redditur? Sed quia ipsa bona
opera ille in nobis operatur, de quo
dictum est: Deus est enim, qui ope-
ratur in nobis & velle & operari,
pro bona voluntate; ideo dixit Psal-
mus: coronat te in miseratione &
misericordia, quia ejus miseratione
bona operamur, quibus corona red-
ditur.

Item

Item serm. 3. de verbis Domini. O magna bonitas Dei ! cui cum pro conditione reddere debeamus obsequia, utpote setvi Domino, famuli Deo, subjecti potenti, mancipia redemptori; amicitiarum nobis præmia repromittit, ut à nobis obsequia debitæ servitutis extorqueat.

Item in Psal. 38. Debitorem Dominus ipse fecit se, non accipiendo, sed promittendo: non ei dicitur, redde, quod accepisti; sed redde, quod promisisti.

X I V.

Quod sola fides non justificet
sine bonis operibus.

S. Ignatius Martyr Epist. ad Ephesios. Principium vitæ est fides, finis vero ejus dilectio. Ambæ autem simul junctæ, & in unitate factæ, hominem Dei perficiunt.

Origenes lib. 2. in epist. ad Roman. Quia & fides sine operibus mortua dicitur, & ex operibus sine fide nemo apud Deum justificatur. S.

S. Chrysostomus hom. 70. in Matth.
Deinde ne fideles solâ se fide salvari
posse confidant , de pænâ malorum
differit. Ita infideles ad fidem , fideles
vero ad rectè vivendum cohortatur.

S. Hieronymus lib. 2. contra Jovinianum c. 1. Quomodo corpus sine spiritu mortuum est , sic & fides sine operibus mortua est. Nec grande putemus unum Deum nosse , cùm & dæmones credant & contremiscant. Qui dicit se in ipso manere ; debet sicut ille ambulavit , & ipse ambulare.

Clemens Alexandrinus lib. 2. Strom.
Præcedit fides , timor autem ædificat , perficit autem dilectio.

S. Augustinus serm. 22. de verbis Apost. Domus Dei credendo fundatur , sperando erigitur , diligendo perficitur.

Item libro de fide & operibus. Quare jam illud videamus , quod excutendum est à cordibus religiosis , ne malâ securitate salutem suam perdant , si ad eam obtinendam sufficere solam
fidem

fidem putaverint ; bene autem vivere , & bonis operibus viam Dei tenere neglexerint.

Item lib. 83. question. 76. Quoniam Paulus Apostolus prædicans justificari hominem per fidem sine operibus, non bene intellectus est ab iis, qui sic acceperunt dictum, ut putarent, cum semel in Christum credidissent, etiamsi malè operarentur, & facinorosè flagitiosèque viverent, salvos se esse posse per fidem.

Et paulò post. Quapropter non sunt sibi contrariæ duorum Apostolorum sententiæ, Pauli & Jacobi, cum dicit unus justificari hominem per fidem sine operibus ; & alius dicit, inanem esse fidem sine operibus, quia ille dicit de operibus, quæ fidem præcedunt ; iste de iis, quæ fidem sequuntur.

X V.

Quod mandata Dei, per eisdem gratiam, servatu sint possibile.

S. Hieronymus in caput 5. Matth.

Multi

Multi præcepta Dei imbecillitate suâ, non Sanctorum viribus æstimantes, putant esse impossibilia, quæ præcepta sunt.

Item in explicatione Symboli ad Damasum. Execramur etiam eorum blasphemiam, qui dicunt impossibile aliquid homini à Deo præceptum esse.

S. Chrysostomus hom. 19. in epist. ad Hebræos. Et quomodo possibile est hoc, inquis, diligere proximum sicut se ipsum? Si non fecerunt etiam hoc alii, bene putas impossibile: si autem fecerunt, manifestum est, quia per negligentiam à nobis non efficitur. Sed & aliàs nihil impossibile imperat Christus, in tantum, ut etiam multi supergressi sint ejus præcepta. Quis ergo, inquis, fecit hoc? Paulus, Petrus, & omnis chorus Sanctorum.

S. Basilius in illud: Attende tibi, non procul ab initio. Impium est dicere, impossibilia esse Spiritûs præcepta.

S. Cyprianus de baptis. Christi. Lex tua

tua docet vitare peccatum, & corripit transgressores. Nihil impossibile, nihil jubet austerum. *Et eodem Tractatu.* Quodsi impossibilia essent præcepta tua, vel tantis difficultatibus onerata, vel voluntas tua sic abdita, ut non posset intelligi, quid à nobis expeteret tua altitudo (licet invitus nemo peccet) posset tamen ex multis excusare delictum, nisi nobis & moderatio mandati, & veritatis cognitio, & agendorum distinctio auctoritate cognoscibili providissent, & simul se complecterentur possibilitas & facilitas, scientia & potestas.

Præcipis mihi Domine Deus, ut diligam te: hoc & possum, & debeo.

S. Augustinus lib. 2. de peccatorum meritis & remissione c. 6. Dubitare non possum, nec Deum aliquid impossibile homini præcepisse; nec Deo ad opitulandum & adjuvandum, quo fiat, quod jubet, impossibile aliquid esse.

Item

Item de natura & gratiâ c. 43. Non igitur Deus impossibilia jubet; sed jubendo admonet, & facere quod possis, & petere quod non possis.

Item eod. lib. c. 69. Eo quippe ipso, quo firmissimè creditur Deum justum & bonum impossibilia non potuisse præcipere; hinc admonemur, & in facilibus quid agamus, & in difficilibus quid petamus. Omnia quippe fiunt facilia charitati, cui uni Christi sarcina levis est.

Item de gratia & libero arbitrio c. 16. Magnum aliquid Pelagiani se scire putant, quando dicunt, non juberet Deus, quod sciret, non posse ab homine fieri. Quis hoc nescit?

X V I.

De voto Castitatis.

S. Athanasius lib. de Virginitate. Postquam continentiam professa es, corpus tuum sanctificasti.

Origenes homil. 23. in lib. Num. Certum est, quia impeditur sacrificium
inde-

indefinens iis , qui conjugalibus necessitatibus serviunt. Unde videtur mihi, quod illius est solius offerre Sacrificium indefinens , qui indefinenti & perpetuæ se devoverit castitati.

S. Chrysostomus de virginit. c. 39. Si nupsit virgo, non peccavit : non de ea loquitur Apostolus , quæ matrimonio renuntiavit (evidens est enim, eam piaculum commisisse, & quidem infandum) sed quæ & expers matrimonii sit , & nondum hoc aut illud statuerit ; sed tanquam in meditullio harum cogitationum consistat. *Et post pauca* : quæ vidua mera sit, ei, si velit, nubere permittit : at quæ perpetuò vidua agere, Deo promissit, atque interim nubit, eam vehementer damnat, quæ initum cum Deo pactum calcet. Non ergo his, sed illis dicit : tamen si se non continent, contrahant matrimonium ; factius est enim, matrimonium contrahere, quàm ardere.

Item epistola sexta ad Theodorum
E *Mona-*

Monachum. Bonum quidem nuptias & ipse confiteor. Honorabiles, inquit, nuptiæ, & cubile immaculatum. Fornicatores autem & adulteros iudicat Deus. Sed te jam servare non convenit privilegia nuptiarum: Angelorum enim societati semel iunctum, illam relinquere, & uxoris laqueis implicari, adulterii crimen incurrere est. Quamvis frequenter hoc ipsum nuptias voces; ego tamen & adulterio illud tanto peius affirmo, quanto major ac melior mortalibus Angelus.

S. Augustinus in Psal. 75. de iis, qui perpetuam castitatem voverunt, ita scribit: Quid autem ait Apostolus Paulus de quibusdam, quæ voverunt, & non reddiderunt? Habentes, inquit, damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt. Quid est, primam fidem irritam fecerunt? Voverunt, & non reddiderunt. Nemo ergo positus in Monasterio frater dicat: recedo de Monasterio: neque enim soli, qui sunt in Monasterio, per-
ven-

venturi sunt ad regnum cælorum; & illi, qui ibi non sunt, ad Deum non pertinent. Respondetur ei; sed illi non voverunt? tu vovisti, tu retrò respexisti.

Item in Psal. 83. ita scribit : alius ex munere Dei majus aliquid vovit; statuit nec nuptias pati. Qui non damnaretur, si duxisset uxorem, post votum, quod Deo promisit, si duxerit, damnabitur; cùm hoc faciat, quod ille, qui non promiserat; tamen ille non damnatur, iste damnatur. Quare nisi quia iste respexit retrò? Sic virgo, quæ si nuberet, non peccavit; sanctimonialis si nupserit, Christi adultera reputabitur. Respexit enim retrò de loco, quò accesserat.

Item lib. de bono viduitatis c. 8. Proinde quæ se non continent, nubant, antequam continentiam profiteantur, antequam Deo voveant: quod nisi reddant, jure damnantur.

XVII.

De Jejunio.

S. Ignatius Martyr epist. ad Philipp. Festivitates ne dehonestetis : quadragesimale jejunium ne spernatis : continet enim imitationem conversationis Dominicæ.

Et mox : Jejunare quartis & sextis feriis ne negligatis, ciborum reliquias pauperibus elargientes.

S. Clemens Romanus lib. 5. const. Apostol. c. 12. Post quos dies servandum vobis est jejunium quadragesimæ, quod vitæ Christi & legis latæ recordationem continet.

S. Hieronymus lib. 5. const. Apost. c. 13. Nos unam quadragesimam, secundum traditionem Apostolorum, tempore nobis congruo jejunamus.

S. Ambrosius serm. 34. Bonum est quidem cunctis temporibus jejunare : sed melius, quadragesimam jejunare cum Christo. Hanc enim quadragesimam nobis Dominus suo jejunio

con-

consecravit. Quisquis ergo christia-
nus consecratam jejunando non im-
pleverit quadragesimam, prævarica-
tionis & contumaciæ reus tenebitur,
quòd legem divinitus pro salute sua
datam prandendo ipse rescindit. Re-
scindis enim legem, qui exemplum
jejunii Domini non custodis.

*Item Epist, 82. ad Ecclesiam Verce-
lensem.* Audio enim homines, qui
dicunt nullum esse abstinentiæ meri-
tum, nullam frugalitatis, nullam vir-
ginitatis gratiam, pari omnes æsti-
mari pretio, delirare omnes, qui je-
juniis castigant corpus suum, ut men-
ti subditam faciant. &c. *Et mox.*
Quæ istos Epicuræos nova schola mi-
sit? *Et infra:* qui sunt ergo hi præ-
ceptores novi, qui meritum exclu-
dant jejunii? nonne gentilium vox
est ista dicentium, manducemus &
bibamus?

S. Augustinus Epist. 119. c. 15. Qua-
dragesima sanè jejuniorum, habet au-
thoritatem & in veteribus libris ex

jejunio Moyſi & Eliæ , & ex Evan-
gelio , quia totidem diebus Dominus
jejunavit. *Et paulo poſt.* In qua er-
go parte anni congruentiùs observa-
tio quadrageſimæ conſtitueretur , niſi
confini atque contiguâ Dominicæ
paſſioni ? quia in eâ ſignificatur hæc
vita laborioſa , cui opus eſt conti-
nentia , &c.

*Item in libro de fide ad Petrum (qui
ab aliis S. Fulgentio adſcribitur) c. 42.*
Firmiſſimè tene , & nullatenus dubi-
tes , omnem creaturam Dei bonam
eſſe , & nihil rejiciendum , quod cum
gratiarum actione percipitur : & Dei
ſervos , qui à carnibus aut vino ab-
ſtinent , non tanquam immunda , quæ
à Deo facta ſunt , reſpuere ; ſed à for-
tiore cibo & potu pro ſolâ caſtigatio-
ne abſtinere.

*S. Chryſoſtomus , ad populum Antio-
chen. homil. 73. de ſancta quadrageſimæ
jejunio ita ſcribit :* Hæc nunc dico ,
non ut veſtram contriſtem charita-
tem ; ſed ut excitem , & perſua-
deam ,

deam, ne temerè corpus intendat je-
junio, nec inutiliter & incassum san-
ctæ dies quadragesimæ transcurrant.
Et quid dico, sanctæ dies quadra-
simæ ? cùm ne unum quidem diem
toto vitæ nostræ tempore nos transi-
gere liceat [si fieri potest] quo non
aliquid spiritualis lucri nobis repona-
mus, vel per orationem, vel per con-
fessionem, vel per beneficentiam, vel
per aliam spiritualem quampiam a-
ctionem.

X V I I I.

De Confessione & absolutione Sacerdotali.

S. Clemens Romanus Epist. 1. Quod si
fortè alicujus cor, vel livor, vel in-
fidelitas, vel aliquod malum ex his,
quæ superiùs memoravimus, laten-
ter irrepserit; non erubescat, qui a-
nimæ suæ curam gerit, confiteri hæc
huic, qui præest, ut ab ipso per ver-
bum Dei, & consilium salubre cure-
tur, quò possit integrâ fide, & ope-

ribus bonis pœnas æterni ignis effugere, & ad perpetuæ vitæ præmia pervenire.

Lactantius l. 4. Divinarum institut. c. 30. in fine : Sola igitur Catholica Ecclesia est, quæ verum cultum retinet. Hic est fons veritatis, hoc est domicilium fidei, hoc templum Dei; quò si quis non intraverit, vel à quo si quis exiverit, à spe vitæ ac salutis æternæ alienus est. Neminem sibi oportet pertinaci concertatione blandiri : agitur enim de vita & salute; cui nisi cautè & diligenter consulatur, amissa & extincta erit. Sed tamen quia singuli quique cætus hæreticorum, se potissimum christianos, & suam esse Catholicam Ecclesiam putant, sciendum est, illam esse veram, in qua est religio, NB confessio, & pœnitentia: quæ peccata & vulnera, quibus subjecta est imbecillitas carnis, salubriter curat.

S. Basilius in questionibus, sive regulis brevioribus, regula 229. Omni-
no

no

no in peccatorum confessione eadem ratio est, quæ etiam in apertione vitiorum corporis. Ut igitur vitia corporis nequaquam quibusvis temerè homines aperiunt; sed iis tantummodo, qui rationem, quâ ea curanda sint, teneant: eodem modo etiam peccatorum confessio fieri debet, apud eos videlicet, qui ea possint curare.

Item regula 288. Necessariò iis peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio mysteriorum.

S. Augustinus lib. 2. de visitatione infirmorum c. 4. Sunt quidam, qui sufficere sibi ad salutem autumant, si soli Deo [cui nihil occultum est, quem nullius latet conscientia] sua confiteantur crimina. Nolunt enim, aut erubescunt, sive dedignantur ostendere se Sacerdotibus, quos tamen inter lepram & lepram discernere, per legislatorem constituit Dominus. Sed nolo, ut ipsâ decipiari opinione, quatenus confundaris confiteri co-

ram Domini Vicario , tabescens præ rubore , vel cervicosus præ indignatione : nam ipsius humiliter subeundum est iudicium , quem Dominus sibi non dedignatur Vicarium. Ergo ad te venire roges Sacerdotem , & fac ipsum conscientiarum tuarum penitus participem.

Item homil. 49. Agite poenitentiam, qualis agitur in Ecclesiâ, ut oret pro vobis Ecclesia. Nemo sibi dicat; occultè ago, apud Deum ago; novit Deus, qui mihi ignoscit, quia in corde ago. Ergo sine causâ dictum est, quæ solveritis in terra, soluta erunt in cælo? Ergo sine causâ sunt claves datæ Ecclesiæ Dei? Frustramus Evangelium Dei? frustramus verba Christi?

X I X.

De signo Sanctæ Crucis.

Tertullianus de coronâ militis. Ad omnem progressum, atque promotum, ad omnem aditum & exitum,
ad

ad vestitum & calceatum, ad lava-
era, ad mensas, ad lumina, ad cu-
bilia, ad sedilia, quæcunque nos con-
versatio exercet, frontem crucis si-
gnaculo terimus. Harum & aliarum
ejusmodi disciplinarum si legem ex-
postulas scripturarum, nullam inve-
nies: traditio tibi prætenditur au-
ctrix, consuetudo confirmatrix, &
fides observatrix.

*S. Cyrillus Hierosolymitanus Cate-
chesi 4. de ascensione.* Ne ergo Chri-
sti crucem erubescamus; sed si quis
alius abscondat, tu palàm ad fron-
tem obsignato, ut dæmones regium
signum intuentes, tremulí procul
auffugiant. Signo autem isto utere
tum edens ac bibens, tum sedens ac
cubans, de lecto surgens, loquens,
ambulans, & ut semel dicam, in
omni re, omnique negotio.

*S. Athanasius lib. de incarnat. ver-
bi.* Signo Crucis omnia magica com-
pescuntur, veneficia inefficacia fiunt,
&c.

S.

S. Chrysostomus hom. 12. in 1. Corinth. 4. circa finem. A primis annis filios vestros spiritualibus armis munitis, & cruce frontem sibi signandam erudiatis; & priusquam ipsi per se facere possint, vos id facite.

S. Ephrem. l. de Panoplia, sive armatura spirituali sub initium: Cœterùm vice scuti, crucis signo te ipsum muni: signans eo membra tua omnia, & cor tuum. Neque verò sola manu te signes; sed etiam animo, & studia tua, & ingressum tuum, & exitum tuum in omni tempore. Sessionem quoque tuam, & resurrectionem tuam, & lectulum tuum, & quæcunque, signa primùm in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Validissima quippe ejusmodi armatura est; nullusque tibi unquam nocere poterit, si eâ munitus fueris, &c.

S. Augustinus tract 118, in Joan. ad finem.

finem. Quid est, quod omnes no-
verunt, signum Christi, nisi crux
Christi? Quod signum nisi adhibea-
tur, sive frontibus credentium; sive
ipsi aquæ, quâ regenerantur; sive
oleo, quo chrismate ununtur; si-
ve sacrificio, quo aluntur, nihil eo-
rum rite perficitur.

Item Sermone 181. de tempore c. 3.
Hoc enim signo Crucis consecratur
corpus dominicum, sanctificatur fons
baptismatis, inicianur etiam Presbyte-
ri & cæteri gradus Ecclesiastici; & o-
mnia, quæcunque sanctificantur, hoc
signo dominicæ Crucis cum invoca-
tione Christi nominis consecrantur.

Lactantius l. 4. Divinarum institut.
c. 26. circa finem : extendit ergo in
passione manus suas, orbemque di-
mensus est; ut jam tunc ostenderet,
ab ortu solis usque ad occasum ma-
gnum populum ex omnibus linguis
& tribubus congregatum sub alas
suas

suas esse venturum, & NB. signum illud maximum atque sublime frontibus suis suscepturum.

S. Basilius l. de Spiritu S. c. 27. Traditiones Apostolicas non scriptas in medium adducturus, inter alia sic scribit: ut signo crucis eos, qui spem collocarunt in Christum, signemus, quis scripto docuit ?

S. Hieronymus ad Eustochium de custodia virginit. epist. 22. c. 16. Ad omnem actum, ad omnem incessum, manus pingat crucem.

Item in c. 9. Ezechielis: Antiquis, inquit, Hebræorum literis extrema litera thau, crucis habet similitudinem, quæ in Christianorum frontibus pingitur, & frequenti manûs inscriptione signatur.

F I N I S.

MOTIVA
VERA ac SOLIDA,

Quibus

Perillustris ac Generosus Dominus

D. JOANNES

Liber Baro à RECK,
Dynasta in Drenstenfort &
Wölpendorff, &c.

convictus permotusque est,

Ut

Ejurato Calvino

Ad

Ecclesiæ Romano - Catholicæ
gremium se transtulerit

Die 30. Novembris

Anno 1651.

Monasterii Westphaliæ
Ex Typographejo Sux Serenitatis Aulico
Anno MDCCXXII.

PRÆFATIO ad Lectorem.

Motiva hæc suomet calamo exaravit, qui libelli precedentis auctor est, Perillustris ac Generosus Dominus JOANNES L. B. à RECK, Dynasta Steinfurtanus: eademque Typis publicis evulgavit Anno 1651, cum ejurato Calvino ad Ecclesiam Romano-Catholicam se reciperet. Utrumque Opusculum, tam prius quam posterius, statim ab incunabulis magno Catholicorum applausu exceptum est: priori tamen haud longè post etiam id honoris obtigit, ut ex germanico sermone, qui utrique natus fuerat, à quodam veritatis studioso latine redditum, & Hannoveræ Anno 1674. Typis Schwendimannicis recusum sit. Oportuisset quidem eo tempore etiam hæc motiva, quæ Perillustris Auctor libello altero complexus erat, in latinum idioma vertere ac donare publico: sed quia id eadem occasione veteribusque Typis prætermisum est, suadet utilitas & boni communis amor, nunc saltem id efficere, cum libellus prior secundis vicibus ad prælum curreret.

Itaque singulari sollicitudine huic labori manum addidi; eâ tamen præfixa lege, ut in toto scriptiois decursu sensum potius quam verba Auctoris sequerer: & ideo non modo vocum ac Periodorum ordinem ex uno subinde loco in alium transtuli; sed etiam, ubi vel major claritas vel orationis latina fluxus vel rei demonstranda gravitas postulabat, pauca addidi, quæ eum in finem singulariter profutura censui. Hac monitione præviâ versionem hanc tibi submissè porrigo Lector benevole, & ut fructum ex ea desideratissimum capias, ex animo precor.

§. I.

Motivum Imum.

Quia Ecclesia Romano - Ca-
tholica, est unica illa & visibilis
Christi Ecclesia, quæ perennem
& infallibilem Spiritûs Sancti
assistentiam habet.

Quemadmodum teste Apo-
stolo ad Ephes. 4. v. 5. *U-
nus duntaxat Dominus est,
una Fides, unum Baptisma;*
ita pariter communis omnium tam
Catholicorum, quàm * Acatolico-
rum doctrina est, unam duntaxat
in terris veram Christi Ecclesiam esse,
in qua salutem æternam possimus
F con-

* Luther. tom. 2. Wittenb. fol. 112. pag. 2.
in explic. symboli. Calvin. 1. 4. instit.
c. 1. §. 2.

consequi. Unde & Sancti Patres Ecclesiam veram comparant arcæ Noëticæ, passimque solent dicere, quòd, uti universalis cataclysmi tempore nemo hominum, extra hanc arcam positorum, in vivis conservari potuit; ita & hominum nemo animam suam ab æterno exitio subducturus sit, nisi ad veram & unicam Christi Ecclesiam se receperit. S. Cyprianus L. de unitate Ecclesiæ Catholicæ ità scribit: *Quisquis ab Ecclesia segregatus, adulteræ jungitur, à promissis Ecclesiæ separatur: nec perveniet ad Christi præmia, qui relinquit Ecclesiam Christi. Alienus est, profanus est, hostis est. Habere jam non potest Deum patrem, qui Ecclesiam non habet matrem. Si potuit evadere quisquam, qui extra arcam Noë fuit; etiam qui extra Ecclesiam foris fuerit, evadit. Idem fatetur S. Augustinus tom. 9. l. 4. de symbolo ad Catechum. C. 13. ità loquens: Si quis absque ea [Ecclesia] inventus fuerit, alienus erit à numero filio-*

filio-

filiorum : nec habebit Deum Patrem, qui Ecclesiam noluerit habere matrem ; nihilque ei valebit, quòd credidit, vel fecit tanta bona. Idem denique, ut alios prætermittam, suo confirmavit testimonio S. Fulgentius L. de Fide ad Petrum Diaconum c. 37. ità monens : Firmissimè tene, & nullatenus dubites, omnem extra Ecclesiam Catholicam baptizatum, participem fieri non posse vitæ aternæ, si ante finem vitæ hujus, Catholicæ non fuerit redditus atque incorporatus Ecclesiæ. Nam & in diebus diluvii neminem legimus extra arcam potuisse salvari. Addit etiam c. 38. Hæreticos atque schismaticos, qui extra Ecclesiam Catholicam præsentem finiunt vitam, in ignem æternum ituros, qui paratus est diabolo & angelis ejus.

Hanc autem Ecclesiam Christi, necesse est, quovis tempore visibilem, neque ab humanis aspectibus remotam esse ; ut cuilibet infidelium, si ad inquirendam salutem suam assur-

gere velit, apertissima ad ipsam via
& accessus pateat: quemadmodum
vaticinatus est Isaias Propheta c. 2.
v. 2. dicens: *Erit in novissimis die-*
bus preparatus mons Domûs Domini in
vertice montium, & elevabitur super
colles: & fluent ad eum omnes gentes,
& ibunt populi multi, & dicent: ve-
nite & ascendamus ad montem Domi-
ni, & ad Domum Dei Jacob, & do-
cebit nos vias suas, & ambulabimus
in semitis ejus: quia de Sion exhibit
lex & verbum Domini de Jerusalem.
Certè veritas ista adeò clara & ma-
nifesta est cuilibet, ut nemini planè,
si rationis suæ lumen consulere velit,
ignota vel ambigua permanere possit.

Quid enim? nõnne Deus severissi-
mo præcepto suo adstrinxit omnes,
non modò ad amplectendam fidem
veram, *sinè qua impossibile est placere*
Deo; sed etiam ad ingrediendam Ec-
clesiam veram, extra quam fides ve-
ra deprehendi nequaquam potest?
Testatur hoc Salvator ipse Matth. 18.

V. 17.

v. 17. dicens : *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.* Quin etiam Isaias Propheta c. 60. v. 11. ubi Christum & ejus Ecclesiam digito suo monstrans, ita canit : *Aperientur portae tuae jugiter, die ac nocte non cludentur, ut afferatur ad te fortitudo gentium, & reges earum adducantur : gens enim & regnum* (adverte comminationem huic præcepto additam) *gens enim & regnum, quod non servierit tibi, peribit.* Jam verò quomodo Ecclesiam quis audire, vel ad ejus doctrinam auscultandam tam gravi præcepto obligari potuit, si ea nostros obtutus fugiat ? imò, quod pejus est, si ante Lutherum & Calvinum decem pene sæculis mundo extorris fuerit, aut perennis errorum tenebris obvoluta ? quis pater familias unquam præcepit fervere, ut sub pœna fustigationis laboratum iret in vineam, aut agros nusquam reperibiles ? quis prudens Rex mortem comminatur subdito,

nisi pugnet in legione vel acie, quæ ab humanis oculis subducta est? an non omnes illi, qui ante hos Novatores tantâ sæculorum intercapedine periêrunt ob defectum veræ fidei; jure potuissent de Deo conqueri, eum vel infidelem fuisse, quòd Ecclesiam veræ fidei conservatricem interire passus fuerit; vel immitem ac planè barbarum, quòd aliquos æternis incendiis addictos velit ob Ecclesiam fidemque non inventam, quæ pridem è terris fugerat? Castigatius profectò hac in re iudicium fuit sanctorum Patrum, inter quos Chrylostomus hom. 4. in illud Isaiaë 6. *Vidi Dominum: facilius est, inquit, solem extinguere, quàm Ecclesiam obscurari.*

Ex quibus omnibus manifesta & evidens consecutio est, quòd inter omnes congregationes hominum, qui gloriantur se Christi esse, ea tantùm Ecclesia vera & à Christo instituta sit, quæ à primo Christianorum ævo semper in aperto fuit, & nunquam

quam

quam sub modio vel scamno latuit. Hæc autem qualis & quænam est? Lutherana forsitan, aut Calvinistica? Nemo prudens id volet credere: cum vel ipsa Lutheranorum & Calvinistarum nomina novitatem præferant, contradicant vetustati. Sanè, quem Ecclesiæ Doctorem, quem Episcopum, quem Sacerdotem, & vel minimæ alicujus communitatis præsidem adducent mihi, qui modernam ipsorum doctrinam ante Lutheri Calvinique cunas ex integro complexus fuerit? Scio quidem, ab aliquibus ad ostendendam Ecclesiæ suæ successionem in subsidium accersitos esse hæreticos quosdam veteres cognomento *Waldenses*; item Joannem *Hufs*, Hieronymum *Pragensem*, Joannem *Wicleff*, & alios ejusdem furfuris, qui diversis pridem sæculis Catholicam veritatem impugnârunt, atque idcirco à diversis etiam Conciliis manifestæ hæreseos condemnati sunt. Verùm cum Novatores isti neque Lu-

thero penitus, neque Calvino in suis articulis consonent, ideóque & ab ipsis *Protestantibus* non unius erroris ac hæreseos insimulati sint; non video quid eorum perversa dogmata ad stabiliendam Lutheranismi aut Calvinismi successionem faciant: nisi quis velit, eos hoc uno duntaxat nomine inter egregios novarum Ecclesiarum propagatores accensendos esse, quòd Ecclesiæ Romanæ, eâdem, quâ ipsi, pervicacia frontem suam opposuerint. Id autem quàm absurdum ac planè exoticum sit, quis non videt? Hâc enim ratione & Arrianos, & Nestorianos, & Manichæos, & Donatistas, & nescio quæ turpissimorum hæresiarcharum nomina in suæ successionis consortium advocare poterunt; haud aliâ cum illis cognatione juncti, quàm quod omnes in arietanda Ecclesia Romana concordēs fuerint. Et quare non avernum ipsum, qui à primis initiis Ecclesiæ Romanæ impugnator fuit, eodem jure

re in auxilium vocant ? quomodo arcebunt Anabaptistas, Pietistas & aliarum sectarum Principes, ne & ipsi propaginem suam à Christo & Apostolis derivatam comprobent, si à solis Ecclesiæ Romanæ impugnatoribus legitima successionis linea deduci possit ?

Supereſt igitur, ut Religio & fides vera nequaquam inter Lutheranos & Calvinistas habitet, sed in Ecclesia Catholica tantum: quam à Christi & Apostolorum ævo semper in terris aspectabilem constituisse, tam clarum est intellectui non protervo, quam quod clarissimum. Hæc enim ab uno Christi sæculo in aliud, ostendere semper potest legitimos Pastores Doctoresq; suos, qui in omnibus articulis Fidei cum præſenti ejus doctrina accuratè consonent: hæc longos Pontificum Romanorum catalogos recensere, qui B. Petro Christi in terris Vicario constanter successerint: hæc denique in Episcopatibus pene singulis Antistites suos

suos longâ deducere virgâ, qui ab aliis
 semper Episcopis consecrationem su-
 am accepere; donec ad primos Apo-
 stolos ascendendo postremum sistatur
 Christo. Quod certè argumentum
 tam invictæ firmitatis esse B. Augustino
 visum est, ut eo se maximè convinci,
 & velut ineluctabili vinculo ad Eccle-
 siam Romano - Catholicam astringi
 dixerit. Ecce illius verba L. contra
 Epistolam fundamenti C. 4. *Ut ergo,*
inquit ad Manichæos, hanc omnittam
sapientiam, quam in Ecclesia esse Catho-
lica non creditis, multa sunt alia, quæ
in ejus gremio me justissimè teneant.
Tenet consensus populorum, atque gen-
tium: tenet Auctoritas miraculis incho-
ata, spe nutrita, charitate aucta, vetu-
state firmata: Tenet NB. ab ipsa sede
Petri Apostoli, cui pascendas oves suas
post resurrectionem Dominus commen-
davit, usque ad presentem Episcopatum
successio Sacerdotum. Oro te, qui-
cunque hunc locum attentè inspicias;
potuítne aliquid clariùs afferri vel
 defi-

defi-

desiderari pro declaranda veritate Ecclesie Catholice ?

An fortè respondebis mihi , eam à primis quidem initiis genuinam Christi Ecclesiam fuisse ; postea verò succedentibus annis paulatim defecisse à sanctitate prima , & intolerandis contra fidem erroribus oppressam esse ? Scio , id nobis objici ab adversariis , ut aliquem suæ novitatis colorem habeant. Sed ô ! miserum te , si hujusmodi commentis fabulifque anilibus fidem præbeas. Si enim Ecclesia Catholica semel fuerit Ecclesia Christi vera & universalis , quomodo inferorum portæ potuerunt eam vincere , ac dejicere penitus à fide prima ? cùm tamen id nunquam futurum esse promiserit Christus Mat. 16. v. 16. dicens : *Tu es Petrus , & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam , & porta inferi non prevalebunt adversus eam ?* Quomodo infallibilis assistentia Spiritus sancti ita potuit huic Ecclesie subtrahi , ut à sede verita-

veritatis in gravissimos errores & falsitates rueret ; cùm tamen ipsi à servatore nostro dictum fuerit Joan. 14. v. 16. *Ego rogabo Patrem , & aliud Paraclitum dabit vobis , ut maneat vobiscum in aeternum , Spiritum veritatis ?* An fortè opinabimur , quòd mendacia quondam viderit ac vaticinatus sit Isaias Propheta c. 59. v. 21. ubi Messiam & ejus Ecclesiam in Spiritu suo prævidens , ità cecinit : *Hoc est fædus meum cum eis dicit Dominus : Spiritus meus , qui est in te , & verba mea , quæ posui in ore tuo , non recedent de ore tuo , & de ore seminis tui , & de ore seminis seminis tui , amodo & usque in sempiternum ?* An falsitatem aliquam affricabimus veritati incarnatæ , quæ fidem veram à Petro & ejus Ecclesia ac successoribus recessuram non esse , apertissimè docuit Luc. 22. v. 31. dicens : *Simon , Simon ! ecce Sathanas expetivit vos , ut cribraret sicut triticum : ego autem rogavi pro te , ut non deficiat fides tua.*

Absit,

Abfit, ut ad has infanias abripiat nos præpostera lubido Lutherum Calvinumque defendendi ! dixerint illi : Ecclesia Catholica & universalis in errores lapsa est : venite ad nos & reformemini ! Ego potiùs cum Augustino dicam epist. 165. ad generosum : *Si tibi Angelus de cælo diceret, dimitte Christianitatem orbis terræ, & tene partes Donati (idem est de Luthero, Calvino & similibus) anathema esse deberet, quia te à toto præcidere, & in partem contrudere conaretur. Si enim ordo Episcoporum sibi succedentium considerandus est ; quanto certius & verè salubriter ab ipso Petro numeramus, cui totius Ecclesiæ curam gerenti Dominus ait : super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non vincent eam ? Petro enim successit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacletus, Anacleto Evaristus, Evaristo Alexander, Alexandro Sixtus, Sixto Telesphorus &c.*

§ 2dus.

§ 2dus.

Motivum secundum.

Quia alienissimum à vero est, quod Novatores docent, Scripturam sacram in omnibus articulis Fidei claram & evidentem esse.

Lutherani, Reformati, & alii Novatores passim clamitant, Scripturam sacram in articulis fidei ad salutem necessariis tantæ claritatis esse, ut nemini difficile sit, illius sensum & intelligentiam legendo & inspiciendo assequi. Hoc autem quàm alienum à vero sit, quis non videt, nisi mente ac sensu careat? Si enim Literæ sacræ tantam ubique evidentiam præ se ferant; cur igitur inter partes hinc inde dissidentes tam infinitæ altercationes & jurgia de vero sinceróque earum sensu? cur una pars tam abominandas hæreses, errores, hallucinationes appingit alteri, & idcirco eam condemnat, Anathematizat,

zat,

zat, execratur? cur Prædicantes
A catholici tam innumeris explana-
tionum & commentariorum lucubra-
tionibus vulgus indoctum obruunt,
& fatigant lacerantque semet ipsos?
cur non potius è Scripturis iudicio
suo tam evidentibus breve compen-
dium extrahunt omnium credendo-
rum, cui omnes A catholici ubivis
acquiescere, & unanimum consensum
in cunctis urbibus ac Provinciis suis
præbere debeant?

Operæ pretium non est in illa fal-
sitate repudianda plus temporis & a-
tramenti perdere. Inspiciat, cui lubet,
historias primorum Ecclesiæ tempo-
rum, quæ ferè nunquam ab assiduis
diversissimisque hæreticorum impu-
gnationibus fuere libera. Cogitet Ar-
rium, Nestorium, Eutychetem, Di-
oscorum, Paulum Samosatenum, Pe-
lagium & alios longè plurimos: quis-
quàmne fuit istorum omnium, qui
hæreticum virus suum non deprom-
pserit ex aliquo scripturæ loco malè
ac

ac perperam intellectu? Et quomodo potuerunt eam tam sinistro sensu in suos errores trahere, si tam clara & perspicua sit ubique, ut interprete vel explicatore probo nusquam egeat? Aliud certè iudicium fuit B. Petri Apostolorum Principis: nam 2. Petr. 3. v. 16. apertissimè confitetur in epistolis B. Pauli Coapostoli sui esse *quedam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & cæteras scripturas ad suam ipsorum perditionem.*

Ecce! ut supremus iste Apostolus plura in iisdem literis affirmat esse obscura ac difficilia intellectu? cùm contra Lutheranus aliquis aut Calvinista prædicans ausit dicere in rebus Fidei nihil in iisdem literis obscurum ac minùs perspicuum esse: utri credemus?

Eadem difficultas etiam reperitur in scripturis cæteris, quarum explicatio si cuilibet adeò expedita sit, uti prætenditur ab adversariis; quò tandem fieri potuit, ut errores hæresesque

que tam innumeras Christianus orbis hucusque viderit? Ecce! hæc pauca verba Matth. 26. *Accipite & comedite, hoc est corpus meum*: quid illis clarius, magisque ad æternam salutem faciens? & tamen in iis, explicandis dicam, an distorquendis? quanta librorum & commentariorum plaustra intra centum & amplius annos ab istis Novatoribus protrusa sunt, in quibus alter ab altero gravissimè dissidet, & alios ex aliis errores flectit? Neque id mirum sanè: cùm enim totus ille sectariorum grex visibili in terris capite destitutus sit, neque certum agnoscat Judicem, qui de hujusmodi controversiis infallibile iudicium ferat; necesse est, ut innumera nascantur hæreses: dum pro suo quisque cerebro suam sibi doctrinam è Scripturis malè perceptis fabricat, neque ad certam aliquam docendi & explicandi regulam se adstringi patitur, ut in sequenti motivo prolixius deducetur.

G

§. 3tius.

Motivum tertium.

Quia Novatores Scripturam sacram pro suo tantum cerebro, non juxta SS. Patrum & Conciliorum doctrinam explicant; ideoque in varios errores ac dissensiones mutuas incidere debent.

PAlam est, innumeras propè hæreses intra unum alterumve sæculum in terras profuissse: & plures forsitan etiamnum partui vicinæ sunt; quæ tamen omnes doctrinam suam in scripturis Divinis unice fundatam asserunt, etiamsi à se invicem longissimis intervallis distent. *Honoratus Reggius Kennathensis libro de statu hodierno Ecclesiæ Britannicæ*, recenset propè centum & octoginta hæreses ac propositiones detestabiles, quæ hodie à sectis diversissimis velut articuli fidei teneantur in regno Angliæ. Lutherani & Calvinistæ, quantum inter se dissident,

deant,

deant ; & implacabili odio se invicem persequantur ; nimis quàm apertum, literisque publicis manifestum est. Lutherus ipse Tom. 8 Jen. coram Deo & orbe toto contestatur de Calvinii aßeclis : nullum sibi commercium esse , nec unquam fore cum Sacramentariis istis , utpote qui venenatâ doctrinâ suâ Christianas animas suffurentur Christo , eâsque seducant, & miserè contrucident. Neque vel hilo mitiùs contra eosdem procedunt Lutherani alii , è quorum numero Conradus Schlüsselburgius in dedicatione alicujus libri , quem Theologiam Calvinisticam vocitat , prolixè conatur ostendere , eos non ex Deo, sed ex patre Diabolo prognatos esse. E contra Calvinistæ eodem livio perluunt omnes Lutheri aßeclas , uti videre est apud Jodocum Coccium , Tom. 1. *Theauri Catholici*, L. 8. art. 10. § 2. à pag. 1090. Mihi hoc loco satis est, eam in rem adducere ipsiusmet Calvinii verba , qui

in admonition. ad Joachimum Westphalum Superintendentem Hamburgensem egregiis planè laudibus Lutheranos extulit, dum eos vocat * *hominēs vertiginosos, Cyclopes, superbam Gigantum factionem, bestias, phreneticos, latratores, qui sola morositate inducti Ecclesiam Dei conturbant.*

Quid, quòd & ipsi Lutherani inter se gravissimas in rebus Fidei dissensiones foveant; & jam scèpius tam in bello suo *Ubiquistico*, quàm in aliis hujusmodi controversiis orbi universo palàm fecerint, nullam unitatis & concordiaè guttulam expectari ab iis posse, qui ab Ecclesia Catholica discessionem faciunt? Testis est mihi Nicolaus Selneccerus, qui in Psalm. 131 de dissensionibus inter confratres suos Lutheranos excitatis ita scribit: *Exorta sunt inter nos altercationes ac dissidia quaedam de bonis operibus, de justitia coram Deo, de libero arbitrio, de presentia ac sumptione corporis & sanguinis Christi in Eu-*

* pag. 277. 309. 314. 317. 283. *chari-*

*charistia, de Humanitate & ascensio
Christi in caelos, de sessione ejus ad
dexteram Patris, de ubiuitate, & aliis
pluribus. Ibi rixandi neque finis est,
neque modus ullus: quilibet in hoc la-
borat, ut justam habere causam videa-
tur, atque alium opprimat: & quis-
quis aliquid novi proferre potest, unde
nomen aucupetur, id facit liberè, ne-
que ullam censoris infesti virgulam re-
formidat. Eadem ferme querimonia
est Nicolai Gallii Superintendentis
Lutherani in urbe Ratisbona; qui in
suis Thesibus & Hypothesibus editis
folio ultimo ita de suis Collegis lo-
quitur: Non sunt utique parua inter
nos dissidia, neque de minutis rebus;
sed de sublimibus articalis doctrinae
Christiana, de lege & Evangelio, de
justificatione & bonis operibus, de Sa-
cramentis & Ceremoniarum usu, quae
NB nullo modo componi possunt.*

*Cur autem nullo modo componi pos-
sunt haec dissidia? cur dissidentes animi
in veram concordiam pacemque nul-*

latenus revocari ? Certè non alia ex causa , quàm quia unusquisque horum pro suo cerebro & ingenio sacram Scripturam explicat , neque ad universalis Ecclesiæ & sanctorum Patrum aut Conciliorum declarationes novaturientem calamum adstringi patitur ? Unde & ipse Lutherus libro contra Zwinglium & Oecolampadium ingenuè confiteri debuit : *Se suosque propter absurdissimas , quas sibi jam quisque fabricat , Scripturarum sacrarum explanationes , tandem eò necessitatis redactum iri ; ut , si orbis hic plurimis adhuc annis à futuro excidio immunis fuerit , sacrorum Conciliorum Decreta unitatis & concordie causâ iterum admittenda , atque in universalem praxin reducenda sint.* Sipientissimum profectò consilium , & verè ejusmodi , quo admissio omnis Religionum contrariarum dissensio conso-
 piri ; quo rejecto nulla conscientiarum pax & securitas obtineri ab homine suæ salutis studioso possit. *Quid enim*

enim intuitius, & erroris periculo magis obnoxium, quàm in illa Ecclesia anchoram suæ salutis figere, quæ suorummet Theologorum iudicio in sacrarum Scripturarum explicatione infallibilis non est, nec falli nescia, uti de Ecclesiis suis fateri debent Doctores A catholici ? Quis in ea doctrinarum fallibilitate certitudinem præstabit mihi, utra pars in explanatione sacrorum Textuum, animos oculosque defæciores habeat: eane quæ Lutherum; an verò quæ Calvinum sequitur? Quomodo in ista credendi, sentiendi, & interpretandi libertate elicere, aut imperare mihi poterò verum assensum Fidei Divinæ; qui ex omnium Theologorum consensu debet esse firmissimus super omnia, & excludere omne prudens dubium ac formidinem de opposito? Ego nullam ex hisce dubiis evadendi viam invenio, quàm si in omnibus Fidei controversiis, Ecclesiæ Romano-Catholicæ iudicio me submittam:

quippe quæ per orbem universum exactissimam in rebus credendis unitatem servat; perpetuam quoque Spiritus sancti assistentiam obtinet, & ideo in sacrarum Scripturarum sensu declarando nec falli unquam potest, nec fallere.

At oggerit mihi hîc aliquis, & interrogat, an Ecclesia Catholica non doceat, quòd verbum Dei sine constitutionum humanarum adminiculo planè imperfectum sit, & omnes Ecclesiæ nostræ traditiones parem cum Dei verbo auctoritatem habeant? Huic ego paucis respondeo, calumniam hanc esse, quam hæretici pro consueta maledicendi licentia Catholicis appinxêre. Nos aliud Dei verbum non admittimus, nec aliquid parem cum illo auctoritatem obtinens; quàm ea duntaxat omnia, quæ Deus in utroque testamento locutus est per ora Prophetarum & Apostolorum, sive Scripta illa sint, sive non sint. Quis autem inficiabitur,

tur,

tur, hæc omnia firmissimam à nobis fidem & assensum poscere ? An fortè potuit æterna veritas mentiri magis in iis dogmatis, quæ ab ejus ore profecta sunt, & nullis unquam chartis tradita ; quàm quæ factis inserta voluminibus in omnium oculos & aspectum incidunt ? Absit, ut hujusmodi blasphemix nobis in mentem veniant ! Verbum enim Dei, sive illud in tabulis publicis exaratum sit, sive alio sufficiente modo fidelibus animis promulgatum, æquali semper assensu dignum est. Ut autem hac in re Catholicorum doctrina paulò clariùs discernatur ; magnum ipsi discrimen statuunt inter traditiones divinas, & inter constitutiones merè Ecclesiasticas. Illæ continent veram doctrinam fidei, vel Apostolis à Christo traditam, vel iisdem à Spiritu sancto instillatam : quæ deinde folius vocis ac traditionis adminiculo ad eorum Successores, & ab his iterum usque ad nos continuâ institu-

tionum ferie permanavit. Hæ verò nihil aliud continent, quàm statuta quædam & præceptiones, quas Ecclesia Catholica pro rerum temporumque exigentia, vel ad fidelium suorum ædificationem, vel ad regiminis bene ordinati custodiam paulatim introduxit. Illæ non minori auctoritate pollent, quàm Scripturæ sacræ; & ideo parem cum istis assensum exigunt. Hæ verò, tametsi observari debeant ex mandato Dei, qui Ecclesiam audire præcipit; cum Scripturis tamen sacris ac traditionibus divinis nullatenus exæquandæ sunt; quin etiam pro conditione personarum ac diversitate casuum ab Ecclesia immutari, aboleri, augeri, ac minui possunt; cum tamen nihil simile fieri queat in verbo Dei sive scripto, sive tradito.

§ 4tus.

Motivum quartum.

Quia Novatores non admittunt
verbum Dei traditum; ideóque cer-
ti non sunt, hæc sacra Biblia, quibus
omnis eorum fides nititur, esse
pulum atque incorruptum
verbum Dei.

Commune est hodiernis Novato-
ribus, extra Scripturam sacram
nullum aliud Dei verbum admittere;
& ideo traditionibus, quocunque no-
mine vocitatis, fidem non adstruere.
Doctrinam hanc velut hæreditario ju-
re sibi transcriptam accepere ab Arria-
nis, Macedonianis, Eutychianis, Pe-
lagianis, & aliis antiquorum tempo-
rum hæreticis; cum quibus Nova-
tores isti societatem erroris inire ma-
lunt, quàm sinceræ veritatis cum Ca-
tholicis. Quid enim clarius ac ma-
gìs perspicuum est homini Christia-
no, quàm quòd Apostolis plurima
vel à Christo dicta, vel à Spiritu san-
cto

Et o instillata sint, quæ tamen ab iisdem Apostolis nunquam in chartas missa, nec in sacris, ut vocant, bibliis comprehensa sunt? Nonne discipulus ille, quem diligebat Jesus, apertissimè dixit Joan. ultimo: *Sunt autem & alia multa, quæ fecit Jesus; quæ, si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros?* Nonne egregius ille gentium Doctor Paulus 2. ad Tim. 2. inquit: *Tu ergo, Filii mi, confortare in gratia, quæ est in Christo Jesu; & quæ NB audisti à me per multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere?* Hæc autem, quæ tali modo Apostolis tradita, & nusquam in sacras literas redacta sunt, dicuntur à Catholicis verbum Dei traditum; & ideo non minorem à nobis fidem exigunt, quàm quæ ab Apostolis exarata, & in sacris voluminibus comprehensa sunt. Ita nos docet idem Apostolus 2. ad Thessal. 2. v. 14. dicens:

cens :

cens: Itaque fratres state, & tenete traditiones, quas didicistis NB sive per sermonem, sive per epistolam nostram. In quem locum S. Chrysostronus ita scribit: Hinc patet, quod non omnia per epistolam tradiderint Apostoli; sed multa etiam sine literis: eadem verò fide digna sunt tam illa, quàm ista. Itaque traditionem quoque Ecclesie fide dignam putamus: traditio est, nihil queras amplius.

Supervacaneum est, veritatem hanc fufius confirmare adductis Patrum sanctorum textibus, quorum ingens multitudo videri potest apud Bellarminum Tom. I. Controversiarum l. 4. C. 7. Id unum hoc in loco instituti ac propositi mei est, ut ostendam, omnibus hujusmodi Novatorum assentibus nullam de rebus à se creditis certitudinem esse, nisi præter scripturam sacram admittere simul velint verbum aliquod à Deo traditum. Id autem breviter sic demonstro: omnis Calvinistarum ac Lutheranorum fides, ut
ipfi

ipsi asserunt, fundatur unicè in sacris
 Bibliis; & ideò si de horum sincerita-
 te nullam certitudinem habeant, e-
 tiam non habent eam de rebus à se
 creditis. Id mihi, ut opinor, facile
 concedet prudentùm quilibet, cùm sit
 ipsâ luce & Sole meridiano clarius.
 Eam igitur certitudinem de sacrorum
 Bibliorum verbique scripti sinceritate
 undenam & quo ex fonte haurire pos-
 sunt ipsimet Aatholici, nisi ex verbo
 Dei tradito? Certum est, quòd aliun-
 de nuspiam. Etiam si enim scriptura
 asserat, Apostolorum ac Propheta-
 rum libros in codicibus Divinis repu-
 tandos esse; huic tamen assertioni
 firma fides adhiberi nequaquam po-
 test, nisi ostendatur insuper, Scriptu-
 ram hanc, quæ istud asserit, esse ve-
 rum ac infallibile verbum Dei. Id
 autem ex quo principio ostendi po-
 terit, præterquam ex verbo Dei tra-
 dito? an fortè ex ipsa istius libri in-
 scriptione, quæ eundem *Biblia sacra,*
& sanctum Jesu Christi Evangelium
 nomi-

nomi-

nominat? Verùm & hanc inscriptio-
nem, si aliud veritatis præsidium non
adferatur, de se fallibilem, & alicui
falsitati obnoxiam esse posse, nemo
non videt: nam & alius impostor a-
liquis libello à se conscripto titulum
hunc adsciscere posset, & ipse Maho-
metanorum Alcoranus librum se divi-
num vocitat: neque tamen idcirco
Christianorum aliquis vel huic Alco-
rano vel istius impostoris libello cre-
det, hoc esse verbum Dei. Superest
igitur, ut confiteamur de sacrarum
scripturarum existentia & sinceritate
haud aliam nobis certitudinem esse,
quàm ex verbo Dei tradito, hoc est,
ex perpetua & constanti traditione
Ecclesiæ Catholicæ, quæ est colu-
mna & firmamentum veritatis. Un-
de & ipse Augustinus Tom. 5. L. *con-
tra Epistolam fundamenti* c. 5. ita in-
quit: *Ego verò Evangelio non crede-
rem, nisi me Catholicæ Ecclesiæ com-
moveret auctoritas.*

Quid autem ad hæc adversarii no-
stri?

stri? Brentius in prologomenis, cum ex hoc argumento nullum inveniret exitum; ingenuè tandem confitetur, hunc articulum fidei, quo certissimè credimus, scripturam hanc sacram esse verum ac infallibile verbum Dei, ex alio Dei verbo stabiliri non posse, quàm ex sola traditione Ecclesiæ: ita tamen, ut præter hanc traditionem unicam nulla alia, velut verbum Dei non scriptum, admittenda sit. Idem facit Kemnitiùs in examine Concilii Tridentini, asseritq; traditionem hanc libenter à Lutheranis recipi; præsertim cum Romana Ecclesia ab ipsomet Lutthero fida sacrorum bibliorum conservatrix appellata fuerit. Verùm si ita est; cur ergo passim Novatores clamitant, omnem Fidei doctrinam contineri unicè in sacris literis, neque aliud verbum Dei præter illas recipiendum esse? Cur & aliæ traditiones doctrinæque Apostolicæ non potuerunt ad nos transmitti eadem viâ & infallibilitate, quâ scripturæ sacræ per Ecclesiam

clesiam

clesiam ad nos transmissæ sunt? Cur in iis rejiciendis potius cum Arrio, Macedonio, Eutyчете & Pelagio faciunt, quàm in recipiendis cum Ecclesia Romana & Apostolo Paulo superius inculcante: *Fratres state, & tenete traditiones, quas didicistis sive per sermonem, sive per Epistolam nostram?* Profectò longè salubriùs acturi essent, si ita argumentarentur secum: vel Ecclesia Romana falli potuit in vera sincerâque sacrorum Bibliorum traditione, vel non potuit in ea falli? si potuit; ergo de sinceritate sacrarum scripturarum planè incerti sumus, adeoque etiam incerta est fides nostra, quæ his innititur. Si non potuit; ergo sicuti doctrinam hanc Apostolicam, quâ docemur hæc esse vera Biblia, nobis omnino puram ac illibatam tradidit; sic etiam alias Apostolorum doctrinas, ab eodem Spiritu sancto instillatas, absque erroris periculo ad nos transmittere potuit. Quæ enim hîc dispar ratio?

H

S. stus.

§. 5tus.

Motivum quintum.

Quia sola Ecclesia Catholica damnavit omnes hæreses; & soli Sacerdotes Catholici innumeras gentes ad Christi Fidem converterunt.

PRIUSquam Lutherus & Calvinus infelice partu in cunas projecti essent, innumeræ jam pridem hæreses in orbem Christianum profilierant: & quis attrivit vel oppressit illas, nisi sola Antistitum Catholicorum Concilia, quibus Romani Pontifices per se vel alios præfedere? Innumeræ etiam gentes ante adventum utriusque Novatoris ad Religionem Christianam conversæ sunt: & quis eas laudabili prædicatione sua ad Christum & illius agnitionem traxit, nisi soli Sacerdotes Romano-Catholici; quorum indefessus labor quâvis ætate laudatissimus, & nunquam perpetuâ miraculorum gloriâ destitutus fuit? No-
tissi-

tissimum est, progenitores nostros in hisce partibus, cum adhuc octavo sæculo profundissimis idololatriæ & Paganismi tenebris immerfi essent, à Carolo magno feliciter subjugatos, atque ad Fidem Christi perductos esse. Quibus autem operariis ad eorum conversionem usus est gloriosissimus Imperator iste, nisi solis Episcopis ac Presbyteris Romano - Catholicis: è quorum numero S. Ludgerus Monasterii, S. Hadumarius Paderbornæ, S. Wiho Osnabrugi, S. Hercumbertus Mindæ, alii in aliis locis cum Episcopali titulo constituti, innumeras animas è Paganismo ad Ecclesiam Catholicam reduxêre? Ubi tunc Lutheranus prædicans? ubi Calvinista & modernorum Novatorum aliquis, quorum infelicia Nomina adhuc ipsis Dæmonum infernorum nominibus ignotiora erant? Nónne temporibus istis erat eadem, quæ modò est, Ecclesiæ Romanæ forma? Nónne Episcopi Supremo Pontifici, velut Christi Vi-

cario, subditi? Nónne Sacerdotes à
 solis Episcopis ac Præsulibus suis con-
 secrati? Nónne Sacrificium Missæ,
 invocatio Sanctorum, Veneratio sa-
 crarum Reliquiarum, & aliæ hujus-
 modi, quæ velut idololatria Papistica
 à modernis Novatoribus traducuntur,
 & insolentis linguæ flagellum senti-
 unt? Erant utique omnia ista, ut ex
 omnium historiarum fide ostendi po-
 test. Quæro igitur, an iidem progeni-
 tores nostri, cum in fine octavi sæculi
 à Paganismo ad Catholicam Religio-
 nem conversi sunt, salutem sempiter-
 nam in ea consequi potuerint, an ve-
 rò non? *si affirmas*; concedendum e-
 rit pariter, etiam Catholicos nostro-
 rum temporum in ea salvari posse:
 quia fides Romano - Catholica jam
 nihil docet, quod Ecclesia istius tem-
 poris non docuerit, præsertim quo ad
 illa, quæ ab Adversariis nostris idolo-
 latriæ ac superstitionis infimulata sunt.
Si autem inficiaberis, O! te fatuum
 ac planè inficetum, qui tam piis ac
 devo-

devo-

devotis progenitoribus tuis ab ævo Caroli Magni usque ad Lutheri Calvinique tempora spem omnem salutis abnuis! Nihil ergo singularis beneficii à Deo consecuti sunt, quando Sacerdotum istorum instructione à paganismo suo ad Ecclesiam Romano-Catholicam transiére? Nihil gratitudinis & gratiarum actionis debuerunt Deo maximo pro conversione tali, quâ nihil aliud apud ipsos effici poterat, quàm quòd ab una idololatria deducerentur in aliam, ipsis etiam Judæis detestabilem? prò! quæ blasphemix? quod novum maledicendi genus ab hoc novo Theologorum cœtu miserè coagmentatum?

Audio quidem ab aliquibus responderi, progenitores nostros à paganismo reduces, in Papatu reperisse Evangelia Dominicalia, Orationem Dominicam, Symbolum Apostolorum, ac decem Præcepta Decalogi: hæc autem quatuor ab illis simplicissimè teneri, cœteras Papatûs Romani superstitiones

nes rejici, atque ita salutem æternam obtineri potuisse. Verùm quis non intelligit, hæc esse merissima ipsorum commenta, & animi gravioribus argumentis pressi misera effugia? Nónne *Fides ex auditu*, uti docet Apostolus ad Rom. 10. v. 17? Quomodo igitur inculti illi ac rudes Ethnici, quibus aliunde nihil constabat de religione Catholica & doctrina Evangelica, tam subito potuerunt aliter credere, quàm à suis Episcopis ac Sacerdotibus edocti essent? Quomodo tam repente poterant Doctoribus suis doctiores esse, multoque meliùs, ac illi, è Scripturis Divinis dijudicare, quid rectum? quid sinistrum? quid idololatriæ ac superstitioni obnoxium, vel non obnoxium esse possit?

Demus tamen, aut potiùs transmittamus, paucos aliquos ex illis conversis Ethnicis tam perspicaces fuisse, ut ad solum Evangelium, Orationem Dominicam, Symbolum Apostolorum, ac decem præcepta Decalogi fidem

dem

dem suam cadstrinxerint ; atque ita
novo quodam nec sibi tradito pugnan-
do genere cœlorum postes perfrege-
rint , abjectâ , si superis placet , Ro-
mani Papatûs idololatriâ ; jam ite-
rum recurrit quæstio , an Episcopi &
Sacerdotes illi , per quos iidem Eth-
nici fidem Catholicam recepêre , in
illo Papatu suo ad beata cœlorum
atria pervenire potuerint , nec ne ?
Si neges , eos ad cœlum potuisse
transgredi propter idololatriam ab
ipsis commissam in sacrificio missæ ,
invocatione sanctorum , veneratione
Reliquiarum , & aliis similibus : ergo
sanctus Ludgerus , qui Monasterii ;
S. Hadumarius , qui Paderbornæ ;
S. Wiho , qui Osnabrugi ; S. Her-
cumbertus , qui Mindæ ; alii primii
sanctissimique Episcopi , qui in aliis
nostræ Saxonix locis Evangelium tra-
didêre , ad æterna tartara deturbati
sunt , nec aliud indefessi laboris pre-
tium consecuti , quàm quòd miseros
Progenitores nostros à Dæmonio

Ethnico ad alium, uti vocant, Antichristicum Dæmonem adducere visi sint. Quis hominum tam horrendas blasphemias ferat? Cui non doleant ambæ aures, si talia dici audiat de viris adeò sanctis, quorum plurimi exquisitæ sanctitati suæ etiam immortales Martyrii laureas adjunxere? *Si autem affirmaverit*, Episcopos & Sacerdotes illos ad æterna cœlorum atria provectos esse; neque eorum saluti aut sanctitati quidquam obstitisse invocationem Sanctorum & celebrata missarum sacrificia: iterum irrefragabili argumento te constrictum teneo, & evidenter infero, quemlibet Christianum, non attentis iis doctrinarum nostrarum punctis, quibus moderni Novatores idololatriæ ac superstitionis notam allinunt, æternis cœlorum sedibus in religione Romano-Catholica potiri posse. Quod enim in illis vacabat vitio, etiam in nobis vitiosum esse non debebit.

§ 6tus.

§. 6tus.

Motivum sextum.

Quia primi novarum Ecclesiarum fundatores non modò fuerunt homines arrogantissimi ; sed etiam docuerunt plurima blasphemix & offendiculorum plena.

A Barrogantia Martini Lutheri initium facio. Quid insolentius , quàm quòd superbissimus ille thraso supra omnes Ecclesiæ Doctores semetipsum efferat , prædicetque tomo 6. Wittemb. fol. 320. pag. 1. Se esse *Evangelistam Domini nostri Jesu Christi?* tom. 2. Wittemb. fol. 554. pag. 2. Se esse *verum certissimúmque Prophetam?* tom. 6. Wittemb. fol. 450. pag. 1. Se esse *vivum sanctum?* tom. 4. Wittemb. germ. fol. 475. pag. 2. Se esse *Doctorem supra omnes Doctores in toto Papatu ?* ubi addit cum ingenti & audacissimo supercilio : *Doctor Martinus Lutherus ita vult , & ait , Papi-*
H 5 stam

stam & asinum, unum ac idem esse. Quid intolerabilius, quàm quòd tom. 2. Jen. germ. fol. 214. pag. 1. ad Dominos ordinis Teutonici ita scribat: Si contingeret, ut unum, duo, vel plura etiam Concilia statuerent, posse Ecclesiasticos vel Sacerdotes matrimonium contrahere; tum equidem malle connivere, gratiamque Dei adpromittere illi, qui totâ vitâ suâ unam, duas, vel tres meretrices haberet, quàm illi, qui legitimam uxorem duceret juxta talium Conciliorum decretum.

Eodem ferè passu ac insolentiâ procedit in suis voluminibus Joannes Calvinus. Nam in Epistola dedicatoria suarum institutionum, ad Franciscum Galliarum Regem ita loquitur de se ipso: *Nos quidem, quàm pauperculissimus & abjecti homunciones, probè nobis conscii sumus. Sed doctrinam nostram, supra omnem mundi gloriam, sublimem; supra omnem potestatem, invictam stare oportet: quia non nostra est, sed Dei viventis ac Christi ejus, quem*

Pater Regem constituit, ut à mari usque ad mare dominetur, & à fluminibus usque ad terminos orbis terrarum. De sanctis Patribus in eadem Epistola dedicatoria ita scribit: Sic tamen in eorum scriptis versamur, ut semper meminerimus omnia nostra esse, quæ nobis seruiant; nos autem unius Christi, cui per omnia sine exceptione parendum sit. Hunc delectum qui non tenet, nihil in religione constitutum habebit. quando multa ignorant sancti viri illi. Et libro 2do institutum, cap. 7. § 5. Quod impossibilem legis observationem diximus, solet vulgò absurdissima sententia videri; ut Hieronymus non dubitârit, anathema illi denunciare. Quid visum sit Hieronymo, uihil moror: nos quid verum sit, inquiremus. De Conciliis denique, Pastoribus, & Prælati Ecclesiæ ita per contemptum blaterat l. 4. instit. c. 9. § 12. Cæci quique duces, sive Antistites, sive Præsules, sive Pontifices dicantur, nihil possunt, quàm

quàm suos consortes in idem rapere præcipitium. Quare nulla Conciliorum, Pastorum, Episcoporum nomina nos impediunt, quo minùs & verborum & rerum documentis moniti, omnes omnium spiritus ad divini verbi regulam exigamus, quò probemus, num ex Deo sint. Ecce ut fastuosum illud caput, & supra mensuram humanæ superbiæ tumens, Doctores omnes infra se despiciat, nullámque aliam veritatis regulam admittere velit, quàm Scripturam sacram, suo superbientis ingenio malè intellectam ?

Videamus porrò, quænam excellentes doctrinæ è ventosis illis amborum capitibus & cerebellis fluxerint? Quàm lutulenta & omnis offendiculi plena fuerit Lutheri doctrina; clamant omnes illius tomi, prælo ac Typis dati, ex quibus tantùm pauca hìc adducere, pro experimento fatìs erit. Tomo 7. Wittemb. fol, 61, pag. 2. docet, *Præcepta Divina à nemine observari posse:* & ibidem fol. 128. ac sequentibus,

tibus,

tibus, *hominem probum quovis opere bono peccare, & omnia ejus opera bona peccatum esse.* Tom. 6. Wittemb. fol. 446. pag. 2. docet, *eum, qui credit, non posse in peccatum labi: & fol. 447. pag. 1. Nullum amplius in hoc mundo peccatum esse, præter solam infidelitatem.* Tom. 7. Wittenb. in sermone de novo Testamento inquit: *caveamus à peccatis, maxime verò ab operibus bonis; unicæque attendamus ad promissionem Dei & Fidem.* Quanto sceleratior es, tanto citius suam Deus gratiam infundit. Si cattorum more adornaveris te, & compseris lenocinio bonorum operum, ut Deus te suscipiat, nihil efficies. In Postilla. parte 2. fol. 154. Lit. b. ita discurrit: *Arcta & angusta ad Cælum via est: gracilis & compressus fieri debes, si per eam transire cupias. Qui operibus bonis, uti Fratres Compostellani conchyliorum testis, incincti sunt, perrepere ac penetrare non poterunt.* In argumento Epistolæ ad Galatas, Christianis consulit, *ut discant*
igno-

ignorare legem, itaque vivant coram Deo, quasi penitus nulla sit lex. Summa ars est, inquit inter alia, summa Christianorum sapientia est: nescire legem, ignorare opera, & totam justitiam activam. An autem hæ & aliæ pestilentiores doctrinæ verè ex Deo sint, ipse dubitat, uti videri potest partim in tom. 2. Wittemb. fol. 35. pag. 1. partim in tom. 7. Wittemb. fol. 146. pag. 1. & 2. ubi, suâmet extorquente conscientia, tandem fateri coactus est de se ipso: *Cor meum ita constitutum est, ut confidam incepisse me in Dei nomine: neque tamen idcirco tantum audacia mihi sumo, ut istud pro certo habeam, & indubitanter dicam, non esse aliter: non enim libenter vellem hac de re judicium Dei ferre, atque ad ejus tribunal congregari. O scelus! ô probrum hominis! Quis Apostolus vel Propheta scripsit unquam tam exoticè, tam seditiosè, tam impudenter?* Taceo contumelias innumeras, quas foetentissimum illud os

evo-

evomere ausum est in beatam Virginem, in sanctos Patres, in Imperatorem, Reges, & Principes Christianos: poterunt illæ in ejus libris videri sparsim & in tanta multitudine, ut mirum sit, ab aliquibus potuisse credi, vel Spiritum sanctum habitasse in sordido vase isto, vel purissimum cæli Numen tam impuro instrumento ad Ecclesiæ suæ reformationem voluisse uti. Certè Prædicantes Tigurini id pridem agnovêre, & ideo in confessione suæ fidei, anno 1585. typis publicis evulgatâ, indubitanter asserunt: *Planum atque exploratum esse, quòd in rebus ad Religionem pertinentibus nullus unquam Christiana modestia ac honestatis leges adeò turpiter transilierit, uti Lutherus fecit.*

Plurima adhuc sunt, quibus in hoc argumento diutiùs detineri possem, nisi prolixitas nimia juberet, me vela contrahere, atque ad Calvinii doctrinam eadem brevitate percurrendam me reducere. Huc itaque Scapham
appel-

appello: & quid intueor in isthoc homine atque ejus voluminibus, quæ in manu gestat? Nihil admodum, nisi doctrinas pestilentissimas, blasphemias, scandalosas, vel ut magis latinè loquar, offendiculis & injuriis contra Deum fabricatis plenas. En unum alterumve istarum specimen! L. 2. instit. c. 16. §. 10. docet, Christum à morte sua ad infernum ac supplicia damnatorum prolapsum esse, ibique diros in anima cruciatus damnati ac perediti hominis pertulisse. Desperationem quoque aliquam (sed ut ipse arbitratur, fidei non contrariam) eidem in cruce affricat, §. 11. ita scribens: *nulla fingi potest magis formidabilis abyssus, quàm sentire te à Deo derelictum & alienatum; & cum invocaveris, non exaudiri, perinde ac si in tuam perniciem ipse conspirasset. Eò Christum videmus fuisse dejectum, ut coactus fuerit urgente angustia exclamare, Deus meus! Deus meus! ut quid me dereliquisti? & in harmonia c. 27. Matth. v. 47. inquit:*

inquit :

inquit: *videmus itaque Christum desperatione pulsatum, destitisse ab invocatione Dei; quod perinde erat, ac desperare de salute. Quis ad hæc audita non exclamet intra se? O! foedum ac pestilens os, quod huiusmodi mephitim ructat! Procedamus tamen adhuc paululum, ut insanix istius hominis penitus cognoscantur. L. 3. instit. C. 23. fusissimè docet, potissimam partem hominum à Deo procreatam esse, ut æternùm pereat; cùmque subiisset animo, bonos omnes tam horribilis decreti inclementiâ vehementer exacerbatum iri, ita pergit ibidem §. 7. *Decretum quidem horribile, fateor: inficiari tamen nemo poterit, quin præsciverit Deus, quem exitum esset habiturus homo, antequam ipsum conderet; & NB. ideo præsciverit, quia decreto suo sic ordinârat. L. 2. instit. C. 5. proculcatâ Sanctorum Patrum auctoritate, negat homini voluntatem liberam ad agendum bene vel malè, plurimisque disputatis ita demum concludit §. 19.**

Stet ergo nobis indubia ista veritas, mentem hominis sic alienatam prorsus à Dei justitia, ut nihil non impium, corruptum, fœdum, impurum, flagitiosum concipiat, concupiscat, moliatur: cor peccati veneno ita penitus delibutum, ut nihil, quàm corruptum fœtorem efflare queat.

Denique, ut omittam plurima, L. I. instit. C. 18. latissimè profequitur, Deum peccati auctorem esse, nec ullum peccatum in mundo fieri absque ejus non modò permittentis, sed etiam volentis & intendentis decreto: eandemque doctrinam § 4. concludit hoc epiphonemate: *Quis non ad ista judicia contremiscat, ubi agit Deus etiam in cordibus malorum, quidquid vult, reddens eis tamen secundum eorum merita? Et certè in Judæ perfidiâ nihilo magis fas erit NB culpam sceleris Deo adscribere, quàm redemptionis laudem ad Judam transferre. Imò, inquam ego, quis non contremiscat ad hujusmodi profligata, atque ex ipso orci barathro effusa dogmata?*

gmata ?

gmata ? Quis alius hujusmodi institutionum finis est, vel esse potest; quàm supremam Dei excellentiam hominibus exosam reddere, bonitatem ejus elevare, sanctitatem Christi imminuere, animos criminibus deditos in desperationem agere, incauto ac rudipopulo fores & ostia relaxare, quibus rectissimo collo in scelus & infernum ruat ?

Scio, quid ad hæc responderi soleat à quibusdam adversariis : Calvinum, inquiunt, non moramur, neque Lutherum pariter : non juravimus in utriusque Magistri verba : Scripturam sequimur, Scripturam amplexamur : hæc nobis vitæ & omnium doctrinarum lex est & amussis unica. Verùm, si ita est, cur ergo profitentur alterutram è sectis illis, quæ vel à Luthero Lutherana dicitur, vel à Calvino Calvinistica ? cur non ita secum arguunt : vel error est in iis dogmatis, quæ suprà ex utroque deprompta sunt, vel non ?

Si non est error : cur ergo non sequor & amplector illa ; tametsi nemini placere possint, nisi malo ? Si autem error est : unde igitur certitudinem habeo, quòd similiter non erraverint in aliis doctrinarum suarum articulis ? Certè sicut in illis fefellerunt nos per aliquos Scripturarum textus malè explicatos ; sic etiam in cæteris omnibus potuerunt fallere. Sola multitudo textuum, quibus imperitos obruunt, sanitatem doctrinæ non ostendit, nisi eodem argumento omnes antiquorum temporum hæreticos ab infidelitatis vitio absolutos velis. Præclare hac de re Vincentius Lirinensis, qui ante mille & ampliùs annos vitam egit, libro adversus hæreses à se conscripto : *Hic, inquit, fortasse aliquis interroget, an & hæretici divina Scripturæ testimoniis utantur ? Utuntur planè & vehementer quidem. Nam videas, eos volare per singula quæque sanctæ Legis volumina, per Moysis, per Regum libros,*

bros,

broſ, per Pſalmos, per Apoſtolos, per Evangeliſtas, per Prophetas. Sive enim apud ſuos, ſive alienos, ſive privatim, ſive publicè, ſive in ſermonibus, ſive libris, nihil unquam pene de ſuo proferunt, quæ non etiam Scripturæ verbis adumbrare conentur. Lege Pauli Samofateni opuscula, Priscilliani, Eunomii, Joviniani, reliquarumque peſtium: cernas infinitam exemplorum congeriem, ac propè nullam omitti paginam, quæ non novi aut veteris teſtamenti ſententiis fucata & colorata ſit. Sed tantò magis cavendi & pertimeſcendi ſunt, quantò occultius ſub divine Legis umbraculis latitant. Sciunt enim, fætores ſuos nulli ferè citò eſſe placituros, ſi nudi & ſimplices exhaleantur; atque idcirco eos cæleſtis Eloquii velut quodam aromate aſpergunt, ut ille, qui humanum facile deſpiceret errorem, divina non facile contemnat oracula. . . . Tales erant hi, quos percutit Apoſtolus in 2da ad Corinthios dicens: nam ejuſmodi, inquit, Apoſtoli,

stoli, operari subdoli, transfigurant se in Apostolos Christi. Quid est, transfigurant se in Apostolos Christi? Proferebant Apostoli divinae Legis exempla, proferebant & illi: proferebant Apostoli Psalmorum auctoritates, proferebant & illi: proferebant Apostoli sententias Prophetarum; & illi nihil minus proferebant. Sed cum ea, quae similiter protulerant, interpretari non similiter caepissent, tunc simplices à subdolis, tunc infucati à fucatis, tunc recti à perversis, tunc postremò veri Apostoli à falsis Apostolis discernebantur.

Et paulò post, adducto exemplo Dæmonis è Scriptura sacra cum Christo argumentantis, dicentisque, *Si Filius Dei es, mitte te deorsum: scriptum est enim &c.* eleganter ita pergit: magnopere nobis doctrina loci istius attendenda atque retinenda est, ut tanto Evangelicæ auctoritatis exemplo, quando aliquos Apostolica seu Prophetica verba proferre contra Catholicam Fidem videmus, Diabolum per eos loqui minimè dubi-

dubi-

*dubitemus. Nam sicut tunc caput capiti, ita nunc membra membris loquuntur; membra scilicet Diaboli membris Christi, perfidi fidelibus, sacrilegi Religiosis, hæretici postremò Catholicis.... Si quis interroget quempiam hæreticorum sibi talia persuadentem; unde probas? unde doces, quòd Ecclesiæ Catholicæ universitatem & antiquam Fidem dimittere debeamus? statim ille: scriptum est enim. Et continuo mille testimonia, mille exempla, mille auctoritates parat, de lege, de Psalmis, de Apostolis, de Prophetis, quibus novo & malo more interpretatis, ex Arce Catholica in hæreseos barathrum infelix anima præcipitur. Hucusque Vincentius Lirinensis, ex cuius sapientissimo discursu planum est, quantâ sollicitudine, quilibet salutis suæ studiosus cavere sibi debeat ab hæreticorum objectionibus desumptis è Scriptura; potiùsque observare illam Christi Domini præclarissimam admonitionem, Matthæi 7. v. 15. *Attendite à falsis Prophetis.**

§. 7mus.

Motivum septimum.

Quia hodierni Acatholici haud aliam nobis doctrinam offerunt, quàm quæ jam pridem ab antiquissimis hæreticis infeliciter protrusa, à sanctis Patribus constanter impugnata, & à plurimis Ecclesiæ Conciliis profligata est.

Veritatem hujus motivi ut ostendam breviter, juvat hîc ire per præcipua quædam hodiernorum Novatorum dogmata. Age, percurramus illa; & ad singula simul adnotemus doctrinam hæresiarcharum veterum, qui jam pridem occisissimi sunt, & ab ipsis etiam Adversariis nostris manifestæ hæreseos condemnantur. Videbimus certè, à Luthero & Calvino nihil novi in lucem datum; sed tantùm incubatione novâ iterum exclusa esse ova quædam vetera ac planè rejectitia, quæ ab hæreticis antiquio-
nibus

ribus pridem posita & exclusa fuerant.

I. Doctrina * Lutheri & * Calvinii est, hominem solâ Fide ad justitiam pervenire, & salutem æternam consequi absque bonorum operum adminiculo. At hoc idem docuerunt olim Eunomiani, & alii quidam etiam temporibus Apostolorum existentes hæretici, de quibus Augustinus L. de hæresibus ad Quodvultdeum, hæresi 54. *Fertur [Eunomius] usque adeò fuisse bonis moribus inimicus, ut asseveraret, quòd nihil cuique obesset quorumlibet perpetratio ac perseverantia peccatorum, si hujus, quæ ab illo docebatur, fidei particeps esset: & L. de fide & operibus C. 14. excutiendum est à cordibus religiosis, ne malâ securitate salutem suam perdant, si ad eam obtinendam sufficere NB. solam fidem putaverint; bene autem vivere, & bonis operibus viam Dei tenere neglexerint. Nam etiam NB.*

I 5

tem-

* Luther tom. 6. fol. 165. pag. 2.

* Calvin. l. 3. institut. c. 11. § 18. & seq.

temporibus Apostolorum, non intellectis quibusdam subobscuris sententiis Apostoli Pauli, hoc eum quidam arbitrati sunt dicere. --- Quoniam ergo hæc opinio NB. tunc fuerat exorta, aliæ Apostolicæ Epistolæ, Petri, Joannis, Jacobi, Judæ, contra eam maximè dirigunt intentionem, ut vehementer astruant, Fidem sine operibus nihil prodesse. &c.

II. Doctrina *Lutheri & *Calvini est, hominem arbitrii liberi penitus expertem esse, & à Deo inevitabili necessitate ita interiùs agi, ut omnia ejus opera, sive bona sive mala, Deo auctori potissimùm adscribenda sint. At hoc idem ante mille & amplius annos docuerunt Manichæi & alii plures, qui vel ab ipsis Adversariis nostris hæreseos notâ inuruntur. De Manichæis quidem fatetur Augustinus L. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum C. 2. ita scribens: *dicunt illi*

* Luther de servo arbitr. ad Erasmus tom. 6. fol. 462.

* Calvin. l. 1. institut. c. 18. § 2. & 4.

illi Manichæi, quia primi hominis peccato liberum arbitrium perierit, & nemo jam potestatem habeat bene vivendi, sed omnes in peccatum carnis suæ necessitate cogantur. - - - Quis autem nostrum hoc dicat? Libertas quidem periit per peccatum; sed illa quæ in Paradiso fuit, habendi plenam cum immortalitate justitiam. - - - Liberum verò arbitrium usque adeò in peccatore non periit, ut per illud peccent maximè omnes, qui cum delectatione peccant. De aliis quoque in eundem errorem lapsis ita scribit Tom. 7. in prima ex duabus epistolis datis ad Valentinum: Venerunt ad nos duo Juvenes, Cresconius & Felix, de vestra congregatione se esse dicentes, qui nobis retulerunt, Monasterium vestrum nonnullâ dissensione turbatum, eò quòd quidam in vobis sic gratiam prædicent, ut negent hominis esse liberum arbitrium. Obsecro itaque vos Fratres, ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata. Primò enim Dominus noster Jesus Christus, sicut scri-

scriptum est in Evangelio Joannis, non venit, ut judicaret mundum, sed ut salvaretur mundus per ipsum: postea verò, sicut scripsit Apostolus Paulus, judicabit Deus Mundum, quando venturus est. Si igitur non est Dei gratia, quomodo salvat mundum? & si non est liberum arbitrium; quomodo judicat mundum? Proinde librum vel Epistolam meam, quam secum supradicti attulerunt, secundum hanc fidem intelligite, ut neque negetis Dei gratiam, neque liberum arbitrium sic defendatis, ut à Dei gratia separetis.

III. Doctrina Lutheri & Calvinii est, non esse orandum pro defunctis, neque observanda jejunia per Ecclesiam Catholicam instituta. At eodem errore ante utriusque Novatoris tempora jam pridem inquinati fuere Jovinianus, Aërius, & alii plures, quos in numero hæreticorum reponendos esse, etiam ex Adversariis nostris nemo ambigit. De Joviniano docet hoc S. Augustinus L. de hæresibus ad
 Quod-

Quodvultdeum, hæresi 82. ita scribens: à Joviniano quodam Monacho ista hæresis orta est atate nostrâ, cum adhuc juvenes essemus. Hic omnia peccata paria esse dicebat, nec posse peccare hominem lavacro regenerationis accepto, nec aliquid NB. prodesse jejunia, vel à cibis aliquibus abstinentiam. De Aërio quoque ibidem hæresi 53. ita loquitur: Aëriani ab Aërio quodam sunt nominati, qui, cum esset presbyter, doluisse fertur, quòd Episcopus non potuit ordinari: & in Arrianorum hæresim lapsus, propria quoque dogmata addidisse nonnulla dicens: NB. orare vel offerre pro mortuis non oportere: nec NB. statuta solenniter celebranda esse jejunia; sed, cum quisque voluerit, jejunandum, ne videatur esse sub lege. Dicebat etiam Presbyterum ab Episcopo nullâ differentiâ debere discerni.

IV. Doctrina Lutheri & Calvinii est, sanctorum invocationem ab Ecclesia proscribendam esse, neque ipsorum sacris Reliquiis honorem aliquem

quem aut venerationem impendi oportere. At eodem errore, etiam in primitiva Ecclesia impliciti fuere Vigilantius, & Faustus Manichæus, quos ipsimet adversarii nostri ab hæreticorum numero excludere non volunt; nec si velint, possunt. De Vigilantio S. Hieronymus epist. 53. ad Riparium, adversus Vigilantium, ita scribit: *Ais Vigilantium, qui κατ' ἀντιφρασιν hoc vocatur nomine (nam Dormitantius rectius diceretur) os fœtidum rursus aperire, & putorem spurcissimum contra sanctorum Martyrum proferre Reliquias; & nos, qui eas suscipimus, appellare cinerarios & NB idololatrias, qui mortuorum hominum ossa veneremur. O! infelicem hominem, & omni lacrymarum fonte plangendum! Nos, non dico Martyrum Reliquias, sed ne Solem quidem & Lunam, non Angelos; non Archangelos, non Cherubim, non Seraphim, & omne nomen, quod nominatur & in presenti sæculo & in futuro, colimus & adoramus,*

ramus,

ramus; ne serviamus creaturæ potius, quàm Creatori; qui est benedictus in secula. Honoramus autem Reliquias Martyrum, ut eum, cujus sunt Martyres, adoremus. Honoramus servos, ut honor servorum redundet ad Dominum, qui ait: qui vos suscipit, me suscipit &c.

De Fausto autem Manichæo idem scribit, & errorem hunc fusissimè infectatur S. Augustinus tom. 6. l. 20. contra Faustum Manichæum c. 21. ubi sic loquitur: *Quod etiam hinc nobis calumniatur Faustus, quòd Martyrum memorias honoramus, in hoc dicens nos idola convertisse; non tam me movet, ut huic calumniæ respondeam, quàm ut ipsum Faustum ostendam, studio calumniandi, etiam ab ipsius Manichæi vanitatibus exorbitare voluisse.*

--- *Populus Christianus memorias Martyrum religiosa solemnitate concelebrat, & ad excitandam imitationem, & ut meritis eorum consocietur, atque orationibus adjuvetur: ita tamen, ut nul-*
li

li Martyrum, sed ipsi Deo Martyrum sacrificemus, quamvis in memorias Martyrum constituamus altaria. Quis enim Antistitum in locis sanctorum corporum assistens altari, aliquando dixit: Offerimus tibi Petre, aut Paule, aut Cypriane? sed, quod offertur, offertur Deo, qui Martyres coronavit; ut ex ipsorum locorum admonitione major affectus exsurgat, ad acuendam charitatem, & in illos, quos imitari possumus; & in illum, quo adjuvante possumus. Colimus ergo Martyres: at verè illo cultu, quæ græcè latria dicitur, cum sit quædam propriè divinitati debita servitus, nec colimus, nec NB colendum docemus, nisi unum Deum.

V. Doctrina Lutheri & Calvini est, sub speciebus Eucharisticis, quas venerationi publicæ circumferimus, corpus & sanguinem Christi revera præsentem non esse, adeoque nec adorari posse. Sed & ista hæresis jam dudum prostratissima fuit, primùmque tradita ab hæreticis quibusdam

dam

dam tempore Constantini Copronymi circa annum 754. deinde à quodam Joanne Scoto circa annum 850 ; ac denique, ut alios posteriores taceam, à Berengario hæretico circa an. 1050.

De prioribus fusè agitur in Synodo * Nicæna 2da, actione 6ta, Tom. 3. sub finem, ubi error iste, quo putabant in Eucharistia tantum esse imaginem veri Corporis & Sanguinis Christi, ita rejicitur & confutatur: *Nemo unquam Sanctorum Apostolorum, aut gloriosorum Patrum nostrorum, incruentum nostrum Sacrificium, imaginem corporis illius dixerit. Nam is, qui accepit à Domino, sic non dicit aut confitetur; sed audiunt eum sic dicentem Evangelicè: nisi comederitis carnem Filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis: & qui manducat carnem meam, & bibit Sanguinem meum, in me manet, & ego in eo. Et cum accepisset panem, & gratias egisset, fregit & dedit Discipulis suis,*

* Exstat tom. 7. concil. Paris. pag. 838.

suis, & dixit: accipite, edite: hoc est
 Corpus meum. Non autem dixit: Su-
 mite, edite imaginem Corporis mei.
 Quin etiam Paulus Divinus Apostolus,
 è sacris Domini verbis hauriens, dixit:
 ego accepi à Domino, quod & tradidi
 vobis &c. ---- Legas, quousque voles;
 nusquam invenies, neque Dominum,
 neque Apostolos, neque Patres, incruen-
 tum illud Sacrificium, quod à Sacerdote
 offertur, imaginem dixisse; verùm ipsum
 Corpus & ipsum Sanguinem. De Beren-
 gario autem, & Joanne Scoto, ex quo
 ille suos errores hausit, fusè agitur in
 variis Conciliis circa annum 1050. &
 alios sequentes habitis, relatisq; Tom.
 9. Conciliorum Parisiis editorum an-
 no 1671: ubi præter alia etiam pag.
 1050. recensetur opusculum aliquod
 anno 1088. exaratum, in quo ita scri-
 bitur: Beringerius Andegavensis here-
 sim sui nominis condidit, & veritatem
 Dominici Corporis & Sanguinis, contra
 Evangelicam veritatem abnegare præ-
 sumpsit, asserens, panem & vinum in
 Sa-

Sacrificio Domini non verè, nec essentialiter, sed figuratè tantùm converti in Corpus & Sanguinem Dominicum: quod Catholica Fidei & Evangelica veritati apertissimè adversatur, uti sancti Patres docuerunt. Quapropter sanctus Leo Papa IX. eandem hæresin suo tempore ad Apostolicam Sedem per literas delatam, generali Synodi judicio diligentius ventilavit, & ventilatam Synodali judicio damnavit.----- Deinde ipsum ad proximam tunc Synodum, in proximo Septembri ab eo Vercellis celebrandam, vocavit audiendum. Ad hanc Synodum non ipse Beringerius, sed quidam ejus fautores pervenerunt; qui eum defendere volentes, in primo aditu defecerunt. Dominus autem Apostolicus iterum Synodali judicio sententiam Beringerii & NB. librum Joannis Scoti de Corpore Domini sub anathemate damnavit; & fidem, quam omnes Catholici de veritate Corporis & Sanguinis Domini hætenus habuerunt, & adhuc habent, confirmavit.----- Victor quoque Papa,

Successor sancti Leonis Papæ, misso Legato in Gallias, Hildebrando tunc Archidiacono, sed nostri temporis Apostolico, generalem Synodum Turonis congregavit: in qua ipse Beringerius, cum se penitus defendere non posset, sub iurejurando propriam hæresim anathematizavit, licet postea ad eandem redierit. Nicolaus autem Papa eidem Beringerio Romæ in generali Synodo audientiam concessit, causamque ejus cum 113. Episcopis Synodali Judicio ventilavit. Sed ille iterum, cum sectam suam defendere non valeret, tandem quasi correptus, libros propriæ hæreseos, in conspectu Domni Apostolici & totius Synodi, manu propriâ concremavit; & errore abnegato, Catholicam professionem, quam in Turonensi Concilio fecerat, sub iurejurando iterum renovavit; ita pronuntians: Ego Berengarius indignus Diaconus Ecclesie S. Mauritii Andegavensis, cognoscens veram & Apostolicam fidem, anathematizo omnem hæresim, præcipuè de qua infamatus sum: que
 astru-

astruere conatur, panem & vinum, quæ
in Altari ponuntur, post consecrationem
solummodo Sacramentum, & non verum
Corpus & Sanguinem Domini nostri Je-
su Christi esse &c.

VI. Doctrina Lutheri & Calvini
est, *cœlibatum clericalem & omnia
castitatis perpetuæ vota non solum re-
jicienda; sed etiam abominationi Di-
vinæ obnoxia esse. At hoc ipsum vi-
rus ante mille trecentos annos jam
pridem ructavere Jovinianus & Vigi-
lantius, quorum impurissimas fæces
Novatores isti maluerunt resorbere,
quàm incorruptæ doctrinæ fontes à
primis Ecclesiæ Patribus propinatos
bibere. De Joviniano hæretico S. Au-
gustinus l. de hæresibus ad Quodvult-
deum, hæresi 82. ita loquitur: *Virgi-
nitatem etiam Sanctimonialium & con-
tinentiam sexûs virilis, in Sanctis eli-
gentibus cœlibem vitam, conjugiorum
castorum atque fidelium meritis adæqua-
bat: ita ut quædam Virgines sacræ, pro-*

K 3

victæ

*Calvin. l. 4. instit. C. 13.

*vecta jam etatis in urbe Roma, ubi hac
 docebat, eo audito nupsisse dicantur....
 Citò tamen ista hæresis oppressa & ex-
 tinctæ est, nec usque ad deceptionem a-
 liquorum Sacerdotum potuit pervenire.
 De Vigilantio quoque & ejus doctrina,
 in præfatione Concilii Senonensis an-
 no 1528. habiti ita legitur: rejectus
 est post eos [videlicet post Manichæum
 & Aërium] Epicureus Vigilantius, in-
 fensus admodum Ecclesiasticæ pudicitie;
 quandoquidem immundo spiritu agita-
 tus in tantam prorupit amentiam, ut
 continentiam hæresin, pudicitiam dicat
 libidinis seminarium. Quare sacram
 continentie legem non ferens, libidini
 fræna permittit, nullos volens sacris
 initiari, qui uxores priùs non duxerint:
 quasi nihil sit, quo homines, divinâ gra-
 tiâ adjuti, distent à porcis; nihil quo
 differant à brutis animantibus. Pessimè
 certè de restituto à Christo humano ge-
 nere judicat, qui ita censet. --- Pro-
 banda est latine Ecclesia continentia,
 utpote qua sanctitate præfulgeat, liber-
 tatè-*

tatè-

ratemque præstet, Dominum sine impedimento obsecrandi. Non abs re ergo Ecclesiasticâ censurâ repulsa est Vigilanti & affectarum ejus assertio impudentissima.

Nimis prolixum foret, si per omnia Lutheri & Calvinii dogmata cursu eodem pergerem. Qui plura volet, videre poterit ea de re Jodocum Coccium in *thesauro Catholico*, Jacobum Gualtherium in *Tabula Chronographica*, & Georgium Scherer S. J. partim in libello, quem germanicè *den Lutherischen Bettler-Mantel* / latinè *Lutheranum centonem* vocat, partim in *Apologia* adversus Jacobum Herbrandum edita. Id unum ex iis, quæ hucusque dicta sunt, hîc breviter sciscitari lubet, satiùsne sit adstringere se societati istorum Novatorum, qui ex hæreticis etiam suomet judicio jam pridem damnatissimis doctrinam suam miserè confarcinârunt; an verò ad Catholicam Ecclesiam se adjungere, quæ hæreticos

antea recensitos tot ante sæcula legitime condemnavit, & usque in hodiernam horam semper in sua fide stabilis & immutata mansit? Fierine potest, ut ea, quæ ante annos mille & amplius à S. Augustino, à S. Hieronymo, à tot aliis non minùs doctrinâ, quàm sanctitate præstantissimis Patribus & Conciliis velut hæretica, impia, scelerata dogmata condemnata ac rejecta sunt; nunc iterum novâ metamorphosi, Christiana, pia, honesta, & ab omni scelere expedita esse cœperint? idque non alia ex causa, quàm quia Lutherus & Calvinus ita censuerunt: *Sic volo, sic jubeo; stat pro ratione voluntas?*

§ Stavus,

§. 8tāvus.*Motivum octavum.*

Quia Lutherus, Calvinus, & alii Doctrinæ Acatholicæ Principes ostendere non possunt, se mediatè vel immediatè à Deo vocatos esse ad reformandam Ecclesiam, novamque doctrinam Fidei inducendam; quæ antiquissimæ Catholicorum Doctrinæ contraria sit, & velut è diametro opposita.

TAnti cujusvis interest, eos, qui se Ecclesiæ Ministros ferunt, legitimè à Deo missos & vocatos esse, ut omnium nostrum salus non minimâ sui parte ab illius vocationis aut missionis sinceritate pendeat. Hâc enim deficiente, quis legitimum Verbi Divini præconem agere? quis peccatorem à suarum iniquitatum vinculis liberare? quis Divinissimum Eucharistiæ Sacramentum conficere, & alia sacri Ministerii munia justè valentèrque obire potest? Non adducam

hunc in finem illud Pauli ad Rom. 10. quomodo credent ei, quem non audièrunt? quomodo autem audient sine prædicante? quomodo verò prædicabunt, nisi mittantur? Non commemorabo illud Ezechielis 13. v. 3. & 6. *Vae Prophetis insipientibus, qui sequuntur Spiritum suum, & nihil vident! vident vana & divinant mendacium, dicentes: ait Dominus, cum Dominus NB non miserit eos.* Non appellabo ad oracula & Prophe-
 tias Jeremiæ, apud quem Deus ipse ita loquitur c. 23. v. 21. *non mittebam Prophetas (illos) & ipsi currebant: non loquebar ad eos, & ipsi prophetabant. Si stetissent in consilio meo, & nota fecissent verba mea populo meo, avertissem utique eos à via sua mala.* Hæc inquam & alia plura quibus asserti superioris veritas confirmari posset, lubens prætermitto: Id unum hoc loco mihi satis est, etiam Novatores ipsos, & prima ipsorum capita ea in re nobiscum consentire

sentire

sentire, neque sincerum aliquem Ecclesiae Ministrum dicere, nisi qui legitime à Deo mittitur, & vocatur tanquam Aaron. Ecce ! ipsius Calvini verba lib. 4. instit. c. 3. § 10. ne, inquit, homines inquieti ac turbulenti (quod aliàs futurum erat) temerè se ad docendum vel regendum ingererent, nominatim cautum est, ne quis NB sine vocatione publicum in Ecclesia munus sibi sumat. Ergo ut quis censeatur verus Ecclesiae Minister, primò NB ritè vocatus sit oportet ; deinde ut sua vocationi respondeat, id est, injunctas sibi partes suscipiat, & exequatur. Hoc apud Paulum animadvertere sæpius licet : qui ubi suum Apostolatam vult approbare, cum sua in munere obeundo fidelitate vocationem semper ferè allegat. Nec minùs clara & aperta est hac in re Martini Lutheri sententia tom. 7. latino Wittenb. fol 458. ubi adducens illud Jeremiæ 29no, pro eo, quòd prophetauit vobis Semeias, & ego non misi

misi eum, & fecit vos confidere in mendacio &c. ita subjungit: hic audis, eum, qui non est missus, non habere verbum Dei, suaque doctrinam facere, ut homines confidant in mendaciis. Et iterum Tom. 3. parte 2. fol. 139. pag. 1. & 2da ad psal. 82. Parochi, inquit, & Magistratus omnes diligenter attendere debent, subditosque suos commonere, ut concionatores, qui se ipsos intrudunt, tanquam nebulones & certos diaboli nuntios devitent, nisi fide dignum testimonium NB suae à Deo vocationis attulerint: Alioquin eos non audient, nec admittent, etiamsi purum putum Evangelium praedicare velint; imò etiamsi Angeli aut meri Gabrieles è Caelis fuerint. Nihil enim recipit Deus, quod fit ex propria electione; sed omnia ex mandato & vocatione fieri vult. ---- Ergo qui praedicare & docere voluerit, demonstret se vocatum: si noluerit, tradat Magistratus hujusmodi nebulones licitori.

Deum

Deum immortalem ! si hæc ita sint, ut isti Novatores unanimi voce nobiscum clamitant, quomodo A catholicorum aliquis sufficienter poterit securus esse, vel de doctrina sibi à Luthero Calvinoque tradita, vel de rectitudine ac sinceritate suæ fidei, vel de vera Sacramentorum perceptione, vel de adepta scelerum suorum venia ac remissione?

Intelleximus ex utriusque Novatoris testimonio: *eum, qui non est missus, non habere verbum Dei; neque verum Ecclesie Ministrum censeri posse.* Quid si igitur & ipsi vocationem suam, quâ se ad Ecclesie Catholicæ reformationem à Deo missos esse gloriati sunt, nullo verisimili argumento unquam ostendisse visi fuerint? imò quid si è contrario demonstrarem ego, ambos ipsos non nisi temerario saltu profuississe ad effutienda illa dogmata, antiquæ Ecclesie sensui planè contraria? Nonne evincerem penitus, eos non docuisse verbum Dei, sed sui tantum figmen-

figmenta cerebri? nec venisse, ut Ecclesiam reformarent; sed ut eam deformarent, hominésque miseros hæreticâ falsitate suâ velut exitiali unco in infernum traherent? Ita est, Christiana anima! ita est. *Quomodo enim prædicabunt æternæ veritatis eloquia, nisi mittantur ab eo, qui est æterna veritas? quomodo non viderunt vana, & divinârunt mendacium, dicentes, ait Dominus; si Dominus non miserit eos?*

Duplex vocandi modus adhiberi à Deo solet, cùm aliquem segregare vult in ministerium salutis, & opus doctrinæ Evangelicæ: unus est extraordinarius, quo Deus aliquando vocat immediatè per se ipsum; alter verò ordinarius, quo tantùm vocat mediatè per alios homines à se missos & Vicarios suû. Priore modo vocati sunt Prophetæ veteres, & Apostoli in lege nova. *Isaiæ 6. v. 8. Audivi vocem Domini dicentis, quem mittam? & dixi, ecce ego, mitte me: & dixit, vade, & di-*

& di-

Et dices populo huic &c. Item Matthæi 10. v. 5. & 16. Hos duodecim misit Jesus dicens, in viam gentium ne abiëritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis. - - - Ecce! ego mitto vos &c.

Posteriore modo vocati missique sunt plerique alii, qui ab Apostolis & legitimis Ecclesiæ Antistitibus ordinati, in eorum labores & Evangelicæ prædicationis officium successère, juxta illud Pauli ad Titum 1. v. 5. *Reliquite Cretæ, ut ea, quæ desunt, corrigas, & NB constituas per Civitates Presbyteros, sicut & ego disposui tibi.* Et Actorum 14. v. 20. & 22. *Cùmque evangelizassent [Paulus & Barnabas] civitati illi, & docuissent multos, reversi sunt Lystram & Iconium & Antiochiam, confirmantes animas discipulorum; & cùm NB constituissent illis per singulas Ecclesias Presbyteros, commendaverunt eos Domino.* Ecce! hi duo modi, queis Deus utitur hâc in re. Accedat nunc Acatolicus,

cus, & nobis explicet, utronam modo Lutherus Calvinusve ad evertenda Religionis Catholicæ dogmata à Deo missus vocatusque fuerit ?

Extraordinariam & immediatam vocationem nemo hìc, ut opinor, asferet. Quis enim audivit uspiam, hominem aliquem sub obtentu missionis extraordinariæ, ad Ecclesiæ totius reformationem profilire, imò & nova maximèque peregrina dogmata contra præcedentium sæculorum fidem promulgare ausum esse, nisi per miracula signaque supernaturalia extraordinariam hanc vocationem suam orbi universo manifestam fecerit ? Moysen hìc observate ductorem doctoremque populi Hebraici ! Cùm à Deo juberetur ire ad educendos ex Ægypto filios Israel, & excutiendam, sub qua gemebant, servitutem Pharaonicam ; tantane statim audaciæ fuit, ut hoc opus conaretur ac vellet aggredi, priusquam universum populum de singulari missione

sione

sione sua per frequentata miracula certiozem redderet ? Minimè gentium. Nam ut inquit sacer Textus Exodi 4. *respondens Deo Moyses ait : non credent mihi , neque audient vocem meam ; sed dicent , non apparuit tibi Dominus.* Ut ergo Deus extraordinariæ ipsius vocationi testimonium necessarium daret publicè ; virgam , quam tenebat Moyses , iussit ocyùs in terram projici. Quo peractò cùm illa protinus in colubrum versa , iterùmque apprehensâ illius caudâ in virgam reversa esset ; potestatem ei contulit miracula perpetrandi coram filiis Israel , addiditque idcirco hoc à se fieri , *ut credant , quòd apparuerit tibi Dominus Deus Patrum suorum , Deus Abraham , Deus Isaac , & Deus Jacob.* Simili modo virtus illa thaumaturga non solum in lege veteri concessa est Eliæ & Elisæo , sed etiam in lege nova sanctis Apostolis omnibus : quorum nemo extraordinariæ vocationis doctrinæque

L

næque

næque suæ fidem apud Judæos Ethnicósve invenire se posse credidit, nisi prodigia de cælo consecuta prædicationi suæ sigillum veritatis apprimerent.

Jam verò quæ miracula virtutésque portentosæ Lutheri Calvinique prædicationem comitata sunt, cum adversùs Romanam Ecclesiam novitatum suarum vexilla in altum tollerent? Quid in terra, quid in mari, quid in aère & elementis omnibus effecere, quod supra naturam & vires illius fuerit? Ubi, quo in loco, & quibus inspectantibus, vel equum claudum, vel suam cœcam, ne dicam infirmum hominem, sanitati pristinæ restituisse visi sunt. Certè cum nihil horum ostendere unquam valeant aut velint adversarii, quid aliud concludi à nobis poterit, quàm quòd gemini isti novaturientis Ecclesiæ Principes immediatæ & extraordinariæ vocationis expertes fuerint? Fatetur hoc, palamq; fassus est Lutherus ipse in Epistola

stola

stolá ad urbem Senatúmque Müllhanum data tom. 2. fol. 11. p. 1. Neque inficiari de semetipso Calvinus poterit, nisi & Arrio & Nestorio & omnibus, quotquot unquam Ecclesiæ Catholicæ turbatores existère, missionem hanc extraordinariam eodem, quo sibi, jure ac titulo attributam velit.

Quid autem porrò loquar de eorum vocatione ordinaria ac mediata? Etiam in ea defendenda explicandáque adeò sese torquent & lacerant adversariorum nostrorum ingenia, ut vel ipsa declarandi impotentia satís indicet vocationem hanc imbecilli penitus ac ruinoso fundamento nixam esse. Multi sunt, qui eam desumere velint ab electione ac nominatione solius populi vel Magistratûs civilis. Sed quis non videt, id esse refugium pauperum, hominúmque ejusmodi, quos inopia consilii ad exotica responsa dejicit? Quâ enim ratione potestas merè civilis & politica extendere sese poterit ad con-

ferendam alicui potestatem purè spiritualem & Ecclesiasticam, qualis est prædicandi, consecrandi, absolvendi? Quomodo hi, qui primi erant in audienda Lutheri Calvinique doctrina, potuerunt iis dare vocationem primam, ac facultatem promulgandi ejusmodi dogmata, de quibus nulla in ipsis cognitio præcucurrerat? Nunquid hoc modo adversarii nostri eos, à quibus Lutherum Calvinumque vocatos volunt, jam antè Lutheranos vel Calvinistas faciunt, quàm eorum doctrinam ac reformationem primis auribus combibissent?

Alii, ne in solos laicos potestatem spiritualem transferant, vocationem hanc deducere volunt non solùm ab electione populi, sed etiam aliorum Ecclesiæ præsidium, qui huic electioni moderandæ præsunt: *habemus ergo, verba sunt Joannis Calvinii l. 4. instit. C. 3. n. 15, esse hanc ex verbo Dei legitimam ministri vocationem, ubi ex populi consensu & approbatione creantur,*

tur, qui visi fuerint idonei: præesse autem electioni debere alios Pastores, ne quid per levitatem, vel per mala studia, vel per tumultum à multitudine peccetur. Verùm & hi, qui ita sentiunt in scyllam incidunt, dum charybdin vitare cogitant. Cùm enim primos illos Ecclesiarum suarum architectos ab aliis Pastoribus & universo populo vocatos asserunt, continuo recurrit quæstio, cujusnam fidei ac Religionis fuerint Pastores illi & ille populus? Si Lutheranae aut Calvinisticae; quomodo poterat aliquis aut Lutheranus aut Calvinista esse, priusquam Lutherus & Calvinus suarum doctrinarum invisa semina in orbem Christianum sparserant? Si autem Catholicae & Romanae, quomodo verisimile est, quòd hi voluerint vocare illos, ut fidem sibi traderent suæ fidei tam contrariam, imò talem, de qua ante Lutherum Calvinumque suspicio nulla sibi mota fuerat? Quidquid hinc effugiorum quæ-

ritur; certum est & ineluctabile, saltem primas amborum prædicationes, quibus populi eligentis animos ad ipsorum vocationem præparari oportebat, absque missione legitima attentatas esse, adeoque in eos cecidisse, quod olim Deus apud Jeremiam conquestus est c. 29. v. 23. *Falsò ipsi prophetabant vobis in nomine meo, & non misi eos, dicit Dominus. ... Locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter, quod non mandavi eis.* Id autem si concesserint adversarii; apertissimè confitentur, primos illos Ecclesiarum suarum fundatores à mendaciis incepisse, & per mendacia vocationem suam ab his, qui electioni præerant, consecutos esse.

Alii denique, ut ex eo labyrintho se evolvant, recurrunt hìc, Molinæo duce, ad eam vocationem, quam per consecrationem Episcopalem Novatores ambo recipere visi sunt in Ecclesia Catholica. Ac tametsi aliàs Ecclesiam hanc ubique traducere soleant,

ant, velut Anti-Christicam, superstiosam, idololatricam, imò & diabolicam; in præsentì tamen controversia eò necessitatis & angustiarum veniunt, ut audenter asserant, etiam ab hujusmodi *synagoga Sathanae* vocacionem veram sincerámque proficisci posse. Verùm, O Superi boni! quis iste furor? quæ hominum ad extrema dejectorum necessitas, ne dicam pervicacia? Si enim ab Ecclesia Catholica originem spiritualis vitæ & Christianitatis suæ derivare debeant; cur ergo tam insanis opprobriis eam ubique lacerant sub ementito nomine *meretricis Babylonicae*? Tantúsne eis honor est, nativitatem spiritualem ducere, non ab aliquo vulgari scorto, sed ab illa *meretrice magna*, & omnium, ut ipsi vocitant, meretricum corruptissima? Imò si Ecclesia Catholica tantis abominationibus respersa sit, quomodo ab eadem profluere potuit vocatio tam sancta, pura, & impolluta? Quomodo non erravit Apo-

stolus in 2. ad Cor. C. 6. dicens ; *non esse participationem justitiæ cum iniquitate, neque societatem luci ad tenebras, neque conventionem Christi ad Belial?* Quid respondebitur Arrio, Nestorio, Eutycheti, & aliis antiquorum temporum Hæresiarchis, ne & ipsi ad promulgandas novitates suas ab Ecclesia Catholica se vocatos clamitent? Denique, cur non etiam Judæus quilibet, vel gentilis idololatra, vel ipse ex inferno Sathanas utrique Novatori vocationem sanctam & legitimam impertiri potuit? Certè vel disparitas hîc assignanda est, vel concedendum pariter, id omninò potuisse fieri. Hoc autem si audîero, cessabo loqui, & omni admiratione plenus exclamabo cum Ovidio L. 1. trist. Eleg. 7.

*Omnia jam fient, fieri quæ posse negabam;
Et nihil est, de quo non sit habenda
fides.*

*Terra feret stellas, Cælum findetur aratro,
Unda dabit flammæ, & dabit ignis
aquas.*

intel-

Intelliget, ut opinor, jam prudens Lector, quorsum hæc omnia tam operosè à me deducta & pertractata sint? Nimirum ut ex iis apertè colligam, A catholicos omnes, quàm diu ab Ecclesia Catholica sejuncti fuerint, semper in præcipitio salutis stare, & nunquam de recta ad Cælum via securos esse. Si enim vocatio Lutheri Calvinique adeò incerta & infecura est, ergo etiam incertum est eos prædicasse verum purumque Dei verbum: *quomodo enim prædicabunt, nisi mittantur?* Ergo etiam incertum est, hodiernã A catholicorũ doctrinam esse veram doctrinã Christi: quia haud aliam doctrinam retinent, quàm quæ illis olim à Luthero Calvinoque instillata fuerat. Ergo etiam incertum est, apud ipsos reperiri legitimos Verbi Divini ministros: si enim Lutheri Calvinique vocatio tam ambigua est; quantò magis eorum, qui ab his vocati, neque in Ecclesia Catholica à legitimis Episcopis consecrati sunt? Ergo etiam incertum est,

prædicantes A catholicos verè à peccatis absolvere, atque in Altari divino verum Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi conficere posse: hæc enim non nisi à legitimis Ecclesiæ ministris fieri, certissimum est.

Quid ergo consilii superest miseris A catholicis, ut salutem suam in tuto collocent? hoc unum, ut abjectis Lutheri Calvinique dogmatis ad Ecclesiæ istius gremium se recipiant, de qua S. Augustinus L. de vera religione C. 7. ita scribit: *Cùm ante paucos annos promiserim tibi scribere, carissime mi Romaniane, quid de vera Religione sentirem, tempus nunc esse arbitratus sum. Repudiatis igitur omnibus, --- qui vel pravâ opinione vel aliquâ similitate superbientes, à regula & communione Ecclesiæ Catholice deviârunt, -- tenenda est nobis Christiana Religio, & ejus Ecclesiæ communicatio, quæ Catholica est, & Catholica nominatur, non solùm à suis, verùm etiam NB. ab omnibus inimicis. Velint enim, nolintve, ipsi quoque*

que

que heretici & schismatum alumni, quando non cum suis, sed cum extraneis loquuntur, Catholicam nihil aliud, quam Catholicam vocant : non enim possunt intelligi, nisi hoc eam nomine discernant, quo ab universo orbe nuncupatur.

*§. 9nus.
Motivum Nonum &
ultimum.*

Quia Doctores A catholici Ecclesiam Romanam gravissimis falsissimisque contumeliis lacerant, ut eam ignorantibus populo exosam faciant.

Quemadmodum hi, qui à virtute propria commendari nequeunt, subinde per aliorum vituperia ad aliquem honoris gradum eluctari fatagunt : ita pariter novarum Ecclesiarum primi inceptores Lutherus & Calvinus, cum aliud suæ causæ patrocinium à virtutibus suis & rerum à se traditarum sinceritate non
inve-

invenirent, per Ecclesiæ Romanæ cavillationes doctrinam suam extollere, & aliquem defectiōni ac molitionibus suis colorem allinere conati sunt. Eum in finem gravissimas contra eam calumnias confinxêre, quarum aliquas breviter hîc adducam, ut ex iis dispicere vir prudens possit, quid de hujusmodi calumniatoribus existimari debeat, & quantum fidei mereantur eorum scripta.

Ordior à Luthero. Quid injuriosius, quàm quod inquit tom. 7. fol. 581. pag. 1. *Pontificem & Cardinales credere, neque Deum, neque infernum, neque vitam aliam post hanc vitam esse; vivere autem & mori nos instar boum, porcorum, aliarumque pecudum?* Quid inficetius, quàm quod eodem in tomo scribit fol. 588. pag. 2. *Papismum esse lernam idololatriæ, quam omnes diaboli infernales ex infima stygis abyssso in lucem traxerint?* Denique, ut alia plura prætermittam, quid magis pestilens & auditu

ditu

ditu foedum, quàm quod ibidem fronte inverecundâ blaterat, fol. 595. pag. 1. *Papismum esse spectrum mendacissimum, nec alio fine in Ecclesia constitutum à diabolo, quàm ut excitentur mendacia, blasphemiae, idololatria; & abjecto Dei verbo Religio ac Fides omnis prostrata jaceat.*

Non minores in Ecclesiam Romanam contumelias eructavit Joannes Calvinus, qui tametsi subtilior Luthero fuerit, ne unico tamen pilo fuit illo melior, ne dicam, longè pejor. L. 4. instit. c. 2. n. 9. idololatriam illi turpiorem affricat, quàm quæ olim apud Israelitas fuerit sub Rege Jeroboamo, vitulorum adoratore publico: *Age nunc, inquit, negent Papista, si possunt, Religionis statum ita apud se corruptum, vitiatumque esse, ut fuit in regno Israelitico sub Jeroboam. Atqui idololatriam habent crassiore;* neque in doctrina, guttulâ unâ sunt puriores, nisi fortè in hac quoque ipsa magis sint impuri. Imò nec istâ contentus contumeliâ, etiam

Deum ipsum in testem invocat; quàm nihil hic amplificet. O perjurium ! L. 3. instit. c. 20. n. 21. comminiscitur, Ecclesiam Romanam ita sanctorum suorum veneratricem esse, ut Redemptori Christo omnem planè cultum abdicet : *in suis omnibus, inquit, litaniis, hymnis, & prosis, ubi sanctis mortuis nihil non honoris defertur, nulla Christi mentio. O falsitatem, o mendacium !* Demum, ut alia plurima hoc loco non attingam, l. 4. instit. C. 7. n. 27: Theologiæ Pontificis & Cardinalium, foedissimam appingit notam, ab ea neque Deum credi, neque Christum Dei filium, neque ista omnia, quæ de futura vita & mortuorum resurrectione in sacris literis comprehensa sunt: *ad homines, inquit, si veniamus, satis scitur, quales reperturi simus Christi Vicarios: Julius scilicet, & Leo, & Clemens, & Paulus, Christianæ Fidei columna erunt, primique Religionis interpretes; qui nihil aliud de Christo*
tenue-

*tenuerunt, nisi quòd didicerant in Schola
Luciani. Sed quid tres aut quatuor Pon-
tifices enumero? quasi verò dubium sit,
qualem Religionis speciem professi sint
jam pridem Pontifices cum toto Cardi-
nalianum collegio, & hodie profiteantur.
Primum enim arcana illius Theologia,
quæ inter eos regnat, mysterium est,
nullum esse Deum: alterum, quæcunque
de Christo scripta sunt ac docentur, men-
dacia esse & imposturas: tertium, doctri-
nam de futura vita & ultima resurre-
ctione meras esse fabulas. O hominis
impudentiam! O impurissimum os!*

*Quis A catholicorum non videt,
has esse merissimas calumnias ab ore
mendacissimo nobis impactas? Quo-
tidie à nostris recitatur Symbolum
Apostolorum, præsertim in quotidi-
ano illo precum Ecclesiasticarum pen-
so, quod horas Canonicas appella-
mus: in quo iterum iterumque ac sæ-
pius dicimus, *Credo in Deum Patrem
omnipotentem, Creatorem cæli & terræ;
& in Jesum Christum filium ejus unige-
nitum,**

nitum, Dominum nostrum --- Credo in
 Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam
 Catholicam, --- carnis resurrectionem
 & vitam aeternam Amen: & tamen
 ab istis, Novatoribus inquam, an
 negatoribus, impudenter arguimur,
 neque Deum, neque Christum, ne-
 que carnis resurrectionem & vitam
 aeternam credere. Litanias omnes,
 quarum unas ante quatuor saecula, an-
 no 1307. in charta pergamena exara-
 tas ad manum habeo, incipimus ab
 hisce verbis, *Kyrie eleison, Christe elei-
 son, Christe audi nos, Christe exaudi
 nos!* eademque iterum hoc modo
 claudimus, *Agnus Dei, qui tollis peccata
 mundi, parce nobis Domine: Agnus
 Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi
 nos Domine: Agnus Dei, qui tollis pec-
 cata mundi, miserere nobis: Christe audi
 nos, Christe exaudi nos. Kyrie eleison,
 Christe eleison:* & tamen impudenter
 fingimur, in omnibus Litiis, ma-
 gnam Coelitibus omnibus veneratio-
 nem tribuere; de Christo autem nihil
 peni-

peni-

penitus meminisse. A teneris edocemur omnes decem Præcepta Decalogi, interque ea primum istud, *Ego sum Dominus Deus tuus, non habebis Deos alienos coram me, nec facies tibi sculptile, ut adores illud*: quin etiam in illius explicatione constantissimè nobis inculcatur, unum duntaxat Deum esse, & præter hunc nulli alteri divinos honores absque gravissimo idololatriæ peccato adhiberi posse vel debere: Et tamen impudentissimè sugillamur, crassiorem idololatriam agere, quàm olim Israelitæ sub Jero-boam, qui *fecit duos vitulos aureos, & dixit, ecce! Diî tui Israël, qui te eduxerunt de terra Ægypti. 3. Reg. 12.* Denique Ecclesia Catholica, sive congregatio fidelium sub uno visibili in terris capite [quam Novatores isti Papiſmum vocitant] ab ipsomet Christo instituta ac fundata est in B. Petro Apostolo, primo Christi in terris Vicario; cui, ut inquit Augustinus epistolâ 165. ad Generosum, *totius*

M

Eccle-

Ecclesia figuram gerenti Dominus ait, super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non vincunt eam: eidemque congregationi ex unanimi sententia sanctorum Patrum tam constanter firmiterque in hærendum est, ut S. Augustinus epistolâ jam citatâ inquit, Si tibi Angelus de celo diceret, dimitte Christianitatem orbis terræ sub isto visibili capite congregatam, & tene partes Donati, Lutheri, Calvini, aliorumque similibus, anathema esse deberet. Et tamen Lutherus, proculcata ipsius Christi omniumque sanctorum Patrum auctoritate, impudenter ac mendacissimè ausus est asserere: Papismus esse spectrum mendacissimum, nec alio fine in Ecclesia constitutum à Diabolo, quàm ut excitentur mendacia, blasphemia, idololatria, & abjecto Dei verbo, religio ac fides omnis prostrata jaceat. Quænam ista calumniandi licentia? Quis modus decipiendi ac seducendi populum? Ecquis unquam Evangelista
 vel

vel Apostolus, quis Ecclesiæ Doctor, aut alius quisquam ex antiquis Ecclesiæ Patribus, tam intolerabili mendaciorum genere contra adversarios suos progredi visus est, in iis voluminibus, in quibus verum purumque Dei verbum tradere se profitentur?

Nimis prolixus forem, si eodem scribendi modo recensere vellem omnes alias hujusmodi calumnias, quas ex Luthero Calvinoque sumptas adversarii nostri plenis faucibus in nos conjiciunt: Videlicet quòd Virginem Deiparam aliosque Sanctos honoribus Divinis prosequamur; quòd eosdem veluti redemptores ac mediatores nostros invocemus; quòd in ipsorum statuis ligna & lapides, in augustissimo autem Eucharistiæ Sacramento panem & vinum adorare consueverimus; quòd neglectis calcatisque Christi meritis, per nostra ipsorum opera bona conemur in cœlum scandere; & si quid aliud hujusmodi ineptiarum est. Refutationem sinceram talium

conviciorum qui cupit legere, inspi-
 ciat Heliopolim, germanicè die *Sonn-*
nen; *Stadt* Patris Jodoci Kedd, aliòs-
 que libellos plurimos, in quibus Ca-
 tholicæ Religionis veritas, scripturæ
 sacræ & sanctorum Patrum testimo-
 niis, tam clarè ac breviter stabilita est;
 ut vel ipsis, quod ajunt, manibus pal-
 pari queat, Ecclesiam Romanam ab
 hujusmodi cavillationibus puram ac
 planè innocentem esse. Videbit ibi,
 Beatissimam Virginem, aliòsque Cæ-
 lites, à Catholicis non adorari ut
 Deos; sed tantùm coli ac invocari ut
 amicos Dei. Id autem ab omni su-
 perstitionis ac idololatriæ vitio remo-
 tissimum esse, fatetur S. Augustinus
l. 20. contra Faustum, c. 21. ubi sic lo-
 quitur: *Colimus ergo Martyres ----*
At illo cultu, qui græcè latria dicitur,
nec colimus, nec colendum docemus,
nisi unum Deum. Fatetur S. Ambrosius
l. de Viduis, ubi ita scribit: *Obsecrandi*
sunt ergo Angeli pro nobis, qui nobis ad
presidium dati sunt: Martyres obsecran-
di,

di, quorum videmur nobis quoddam corporis pignore patrocinium vendicare &c. Fatetur S. Hieronymus in Epist. adversus Vigilantium, ubi errorem contrarium prosternt hoc Argumento: Si Apostoli & Martyres adhuc in corpore constituti, possunt orare pro ceteris; quantò magis post coronas, victorias, & triumphos? Unus homo Moyses sexcentis millibus armatorum impetrat à Deo veniam; quin & Stephanus imitator Domini sui pro persecutoribus veniam deprecatur: & postquam cum Christo esse ceperint, minùs valebunt? Paulus Apostolus ducentas septuaginta sex sibi dicit in navi animas condonatas: & postquam resolutus, esse ceperit cum Christo: tunc ora clausurus est; & pro iis, qui in toto orbe ad suum Evangelium crediderunt, mutire non poterit?

Huc igitur te remitto, Lector Aca-
tholice! simùlque instanter moneo, ut
prudenti iudicio tecum ponderes,
quàm parùm securitatis collocari pos-
sit

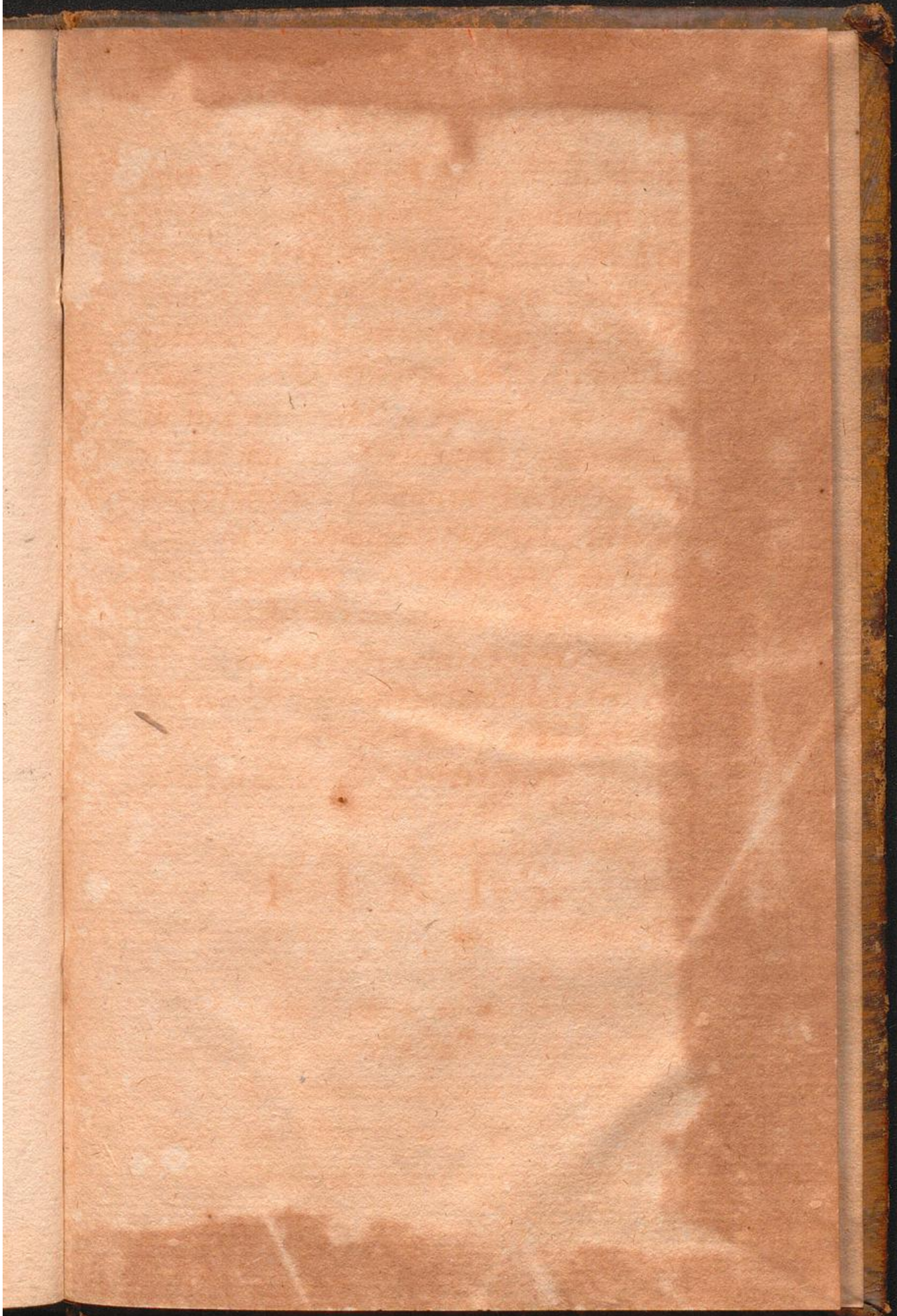
fit in omnibus doctrinis illis, quæ ex gemino isto falsitatum ac mendaciorum fonte profluxerunt. Certè si Lutherus & Calvinus in iis libris, quos vel maximè dogmaticos & omnis erroris expertes esse oportebat, adeò impudenter mentiri visi sunt; quis in posterum audebit unquam his libris fidere? quis doctrinas aliquas in iis contentas approbare? quis fidem suam satè tutam ac securam dicere, quæ in ipsa scaturigine sua tam horrendis foedissimisque falsitatibus respersa est? Agant hìc & sequantur alii, quodcunque volent! Ego meliore conscientia fidem meam ab illis retraho, & cum Sancto Paciano Episcopo Barcinonensi, qui circa Annum 390. vitam suam finiit, libellum hunc finiens ita *exclamo: *Christianus mihi nomen est, Catholicus cognomen: illud me nuncupat, istud ostendit: hoc probor, inde significor: non est ab homine mutuatum, quod per secula tanta non cecidit. Et cum*

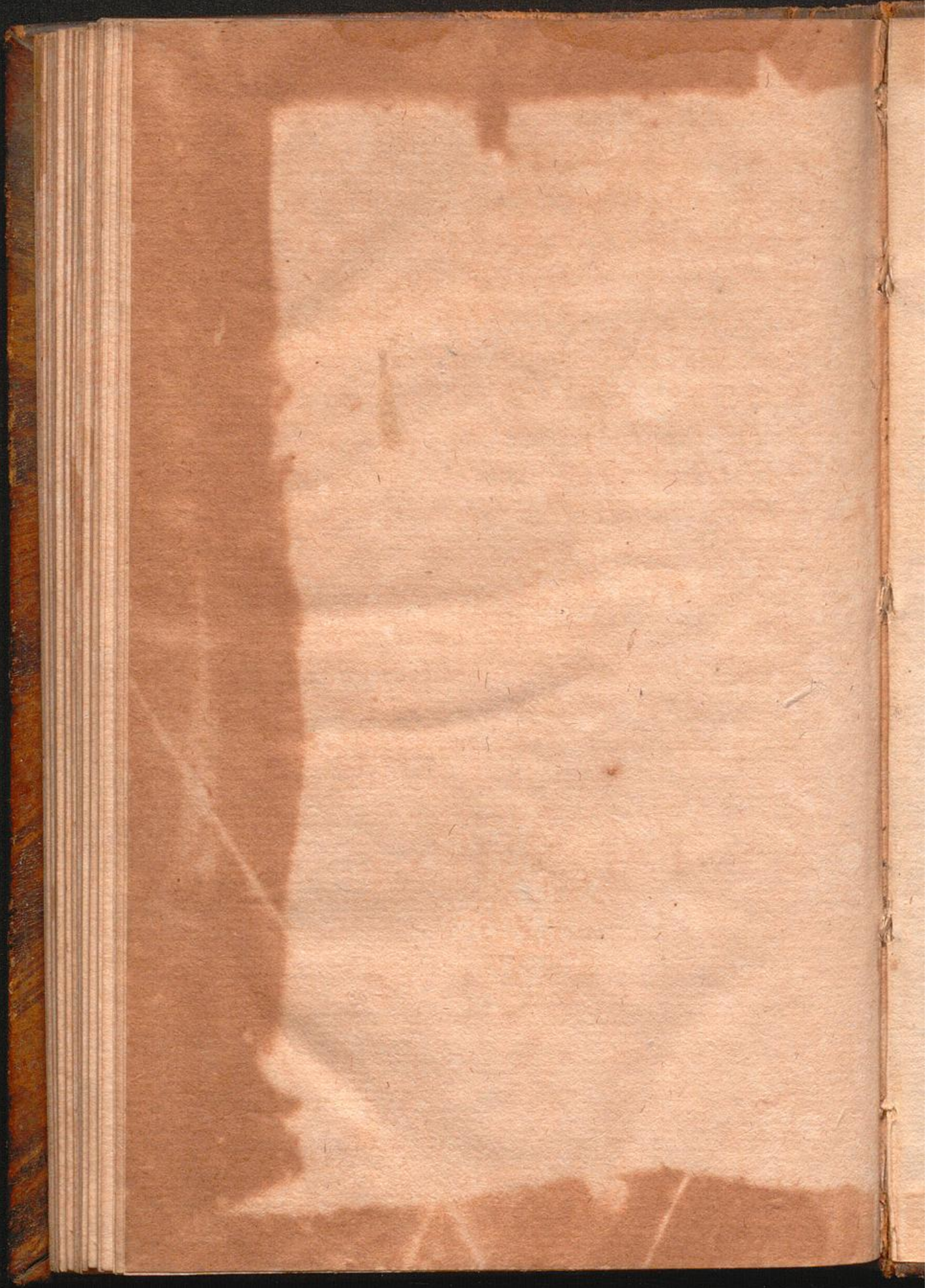
*S. Pacian. in Ep. I. ad Symph. Nov. de Cath. nom.

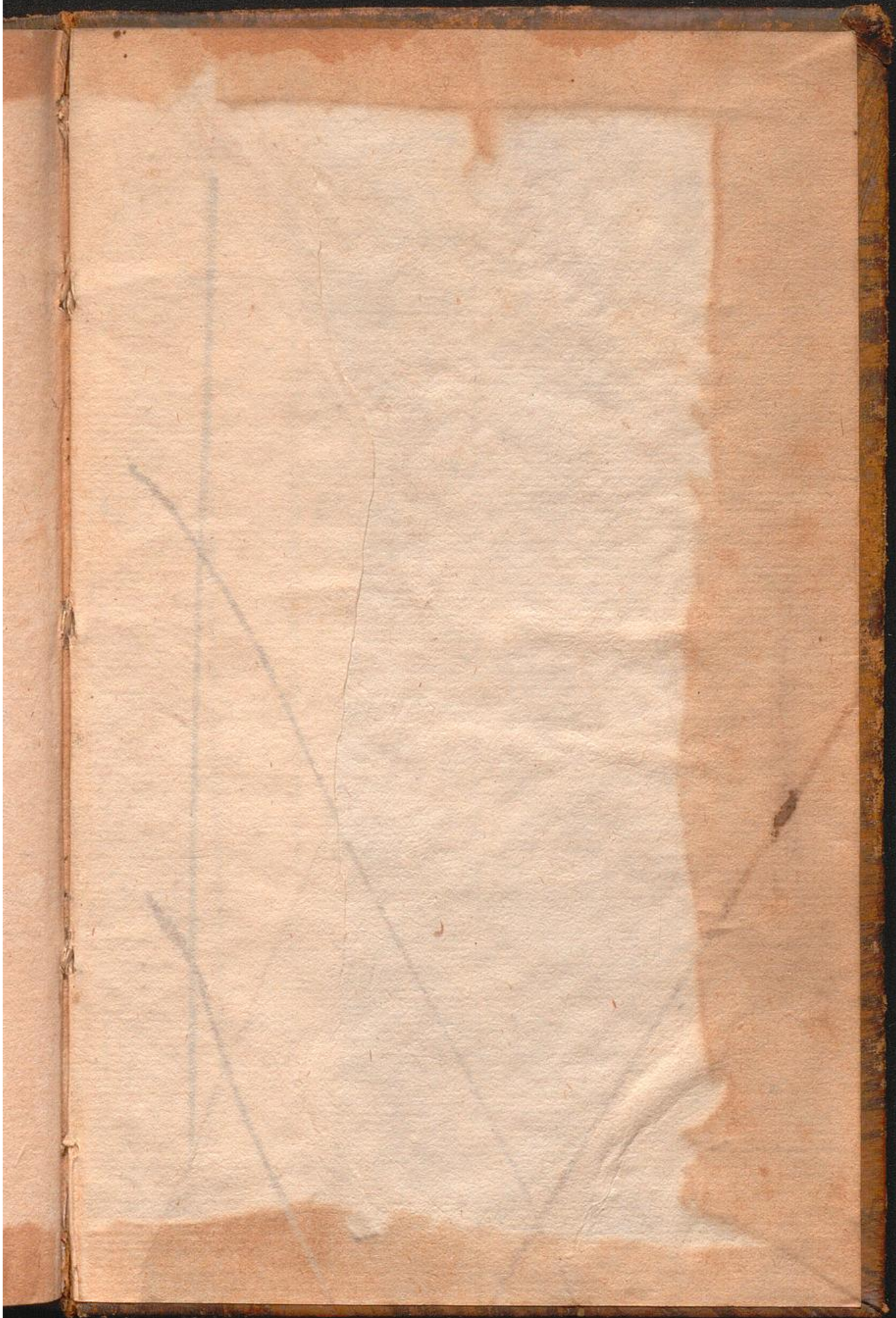
cum B. Vincentio Lirinensi, in libello aureo, adversus profanas omnium hæreseon novationes circa annum 434. exarato: *Ille est verus & germanus Catholicus, qui veritatem Dei, qui Ecclesiam, qui Christi corpus diligit; qui Catholica fidei nihil præponit; qui in fide fixus, stabilis, permanens, quidquid universaliter antiquitus Ecclesiam NB. Catholicam tenuisse cognoverit, id solùm sibi tenendum credendumque decernit. Quidquid verò ab aliquo deinceps uno, præter omnes, vel contra omnes Sanctos, novum & inauditum subinduci senserit; id non ad religionem, sed ad tentationem potiùs intelligat pertinere.*

FINIS.

120

Th

5230